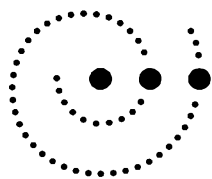

Tämä on päätöksen verkkoversio, jossa on otettu huomioon henkilötietolain (523/1999) tavoitteet yksityisyyden suojasta siten, että päätöksestä on poistettu valittajina olevien yksityisten henkilöiden nimet.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

PÄÄTÖS

N:o YM5/5222/2009

Annettu julkipanon jälkeen
30.3.2010

ASIA Kemi-Tornio alueen ydinvoimamaakuntakaavan vahvistaminen

VAHVISTETTAVAKSI SAATETTU PÄÄTÖS

Lapin liiton maakuntavaltuuston päätös 25.11.2009.

KAAVAN SISÄLTÖ

Kemi-Tornio alueen ydinvoimamaakuntakaava käsittää Simon Karsikkoniemen alueelle suunnitellun ydinvoimalaitoksen sekä siihen liittyvää ympäröivää aluetta. Suunnittelualue ulottuu osin Kemin kaupungin ja Keminmaan kunnan alueelle.

LAUSUNNOT

Sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, opetusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä liikenne- ja viestintäministeriö ovat antaneet maakuntakaavasta lausunnon. Oikeusministeriö on ilmoittanut, ettei se anna lausuntoa.

Puolustusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Lapin aluehallintovirasto, joka on vastannut sosiaali- ja terveysministeriölle osoitettuun lausuntopyynnön, ja **Lapin ympäristökeskus** ovat ilmoittaneet, ettei maakuntakaavasta ole huomautettavaa.

Sisäasiainministeriö

Sisäasiainministeriön pelastusosasto on lausunnossaan esittänyt joitakin kannanottoja ydinvoimamaakuntakaavaselostukseen ja todennut, että on antanut vuonna 2008 lausunnon Lapin liitolle Kemi-Tornio alueen ydinvoimamaakuntakaavaluonnoksesta sekä vuonna 2009 Kemi-Tornio alueen ydinvoimamaakuntakaavaehdotuksesta.

Sisäasiainministeriö on todennut, että ydinvoimamaakuntakaavan kaavaselostuksessa on kohdassa 1.6, käsiteltäessä ydinlaitoksen lähialueeseen kohdistuvia rajoituksia, otettu huomioon Säteilyturvakeskuksen YVL- ja VAL-ohjeet sekä sisäasiainministeriön asetus säteilytilanteiden varalle laadittavista pelastustoimen suunnitelmista ja säteilyvaarasta tiedottamisesta. Kohdassa 3.2 on käsitelty lentokieltoalueen määräämisperusteita. Sisäasiainministeriön pelastusosaston näkemyksen mukaan kaikilla ydinvoimalaitosten sijoituspaikoilla tulee noudattaa yhdenmukaisia varautumis- ja turvallisuuskriteerejä. Kaavaselostuksen kohdassa 4.3.3 mainitaan, että ydinvoimalaitosonnettomuuden vaikutuksia on kuvattu hankkeen YVA-selostuksessa. Liitteessä 1, kohdassa 1.4 käsitellään, asiaan liittyvät säädökset huomioiden, maakuntakaavan vaikutuksia pelastustoimintaan.

Sisäasiainministeriön pelastusosasto pitää tärkeänä arviointia hankkeen vaikutuksista alueen pelastustoimen järjestelyihin ja palvelutason sekä tiivistä yhteistyötä alueen pelastus-

toimen sekä pelastustoimeen osallistuvien tahojen välillä. Hankkeessa tulee arvioida sen mahdolliset vaikutukset, sekä rakentamis- että käyttövaiheessa pelastustoimen järjestelyihin ja mahdollisiin lisäresurssitarpeisiin, muuttuviin alueellisiin riskeihin sekä riittävän pelastustoimen palvelutason ja valmiuden ylläpitämiseen. Lisäksi hankkeessa tulee huomioida väestön suojaaminen tai evakuointi onnettomuustilanteessa sekä näihin varautumisen ja toteuttamisen aiheuttamat vaikutukset esimerkiksi liikennejärjestelyihin.

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriö on lausunnossaan todennut, että ilmastomuutoksesta kertyvä laajeneva tieteellinen tutkimustieto ja niin sanottujen kasvihuonekaasujen päästömäärien jatkuvasta yleismaailmallisesta kasvusta kertovat tilastot ja näkymät viittaavat siihen, että mahdollisuus ilmastomuutoksen karkaamisesta itseään ruokkivaksi ilmiöksi ei ole enää sivuutettavissa pelkästään teoreettisena ja luonteeltaan hyvin epätodennäköisenä riskinä. Tämä edellyttää varautumista eri tasoilla ja toimilla CO₂- päästöttömiin vaikkakin vain siirtymävaiheen ratkaisuksi tiedettyihin ja muilla tavoin ongelmallisiin ja haasteellisiin energiantuotantomuotoihin, kuten ydinvoimaan. Myös sähköenergian tähänastisen mittavan nettotuontimahdollisuuden kapeneminen, joka liittyy kansainvälisesti eri maissa ilmenevään pyrkimykseen turvata perusomavaraisuutta sähköhuollossa, lisää tarvetta turvata Suomesakin oman energiantuotannon teknisiä rakentamismahdollisuuksia. Energian saatavuus ja hinta säilyvät ja korostuvat myös kilpailukyvyn ja uusia työpaikkoja luovan talouskasvun merkittävänä osatekijöinä.

Edellä todettuun viitaten valtiovarainministeriö puoltaa kaavan vahvistamista, jotta tulevasta ydinvoimasta päätettäessä on myös olemassa vaihtoehtoisia mahdollisia rakentamispaikkoja. Valtiovarainministeriö on lisäksi todennut, ettei tällä lausunnolla oteta kantaa tulevan ydinvoimalan sijaintipaikkaan.

Opetusministeriö

Opetusministeriö on lausunnossaan ilmoittanut yhtyvän asiasta pyytämäänsä Museoviraston lausuntoon ja puoltaa maakuntakaavan vahvistamista.

Museovirasto on lausunnossaan katsonut, että muinaisjäännökset on todettu riittävällä tavalla kaavaselostuksen lähtökohtien sekä vaikutusten arvioinnin osissa ja liitteessä 1. Niiden päivitettyjen tietojen todetaan perustuvan arkeologiseen inventointiin osana käynnistyneen tarkemman kaavoituksen edellyttämiä selvityksiä.

Museovirasto on todennut, että väylä- ja rantarakentamisalueiden suunnittelualueilla tehdyissä viistokaikuluotauksissa ei ole löytynyt vedenalaisarkeologisia muinaisjäännöskohteita, mikä todetaan kaavan vaikutusten arviointiosassa sekä kaavan osallistumis- ja vuoro-vaikutusmenettelyä kuvattaessa. Maakuntakaavan toteuttamista, ajoitusta ja seurantaä käsittelevän kappaleen (9) yhteydessä lueteltujen lakien joukossa todetaan muinaismuistolaki ja sen mukainen menettely yleisten rakennus- ja kaavoitushankkeiden osalta Museoviraston esittämin neuvottelu- ja lupamenettelyviittauksin. Muinaisjäännökset tullaan käsittelemään tarkemmin suunnittelun, kuten voimajohdon ympäristövaikutusten arvioinnin ja ohjeellisen moottorikelkkareitin tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö on esittänyt lausuntonaan, että mahdollisen voimalan rakentamisen ja voimalatoiminnan yhteydessä tulee minimoida mahdolliset kalastukselle ja kalastuselinkeinoille aiheutuvat haitalliset vaikutukset. Ministeriö katsoo, että kaavaselostuk-

nessa tulisi arvioida yksityiskohtaisemmin kaavan vaikutuksia eri elinkeinojen, erityisesti kalastuselinkeinoon, harjoittamiseen ja keinoja mahdollisten haittojen vähentämiseen. Tähän tulee kiinnittää jatkossa huomiota lisäselvityksillä, jos voimalahanke etenee toteutukseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriö on esittänyt lausuntonaan tieliikenteen osalta, että ydinvoimalaitoksen rakentaminen lisää merkittävästi autoliikennettä Karsikontiellä ja valtatiellä 4. Käynnissä olevat ja suunnitellut valtatie 4 parantamistoimet sekä Karsikontien leventtäminen riittävät tehtyjen selvitysten mukaan turvaamaan liikenteen sujuvuuden.

Liikenne- ja viestintäministeriö on todennut, että valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on turvattava merkittävien lentoasemien kehittämismahdollisuudet. Kaava-alueella sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä Kemi-Tornion lentoasema. Liikenne- ja viestintäministeriö edellyttää, että Kemi-Tornion lentoaseman toiminta ja kehittäminen eivät vaaranna tulevaisuudessa. Kaavassa esitetyn ydinvoimalan mahdollinen lentokieltoalue voi olla ristiriidassa lentoaseman toiminnan kanssa ja aiheuttaa erittäin suuria rajoituksia. Toisaalta mikään määräys ei vaadi lentokieltoalueen perustamista eikä anna mahdollisen lentokieltoalueen mittoja.

Liikenne- ja viestintäministeriö on esittänyt, että lentoaseman toiminnan turvaaminen tulee ottaa huomioon ydinvoimalaitoksen jatkosuunnittelussa.

VALITUKSET

Valittajat

Maakuntavaltuuston päätöksestä ovat valittaneet:

- 1) Yhdistys A
- 2) Yhdistys B
- 3) Henkilöt C ja D
- 4) Henkilö E

Valituksen sisältö

1) Yhdistys A

Yhdistys on valituksessaan vaatinut, että ympäristöministeriö jättää vahvistamatta valituksenalaisen ydinvoimamaakuntakaavan kokonaisuudessaan, koska kaava ei täytä MRL 28 §:ssä asetettuja sisältövaatimuksia, se on MRL 1 §:ssä määriteltyjen yleisten alueidenkäytön ja rakentamisen tavoitteiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä perustuslain 20 §:n vastainen, ja koska se perustuu puutteellisiin selvityksiin. Valituksessa on vaadittu, että siinä tapauksessa jos ympäristöministeriö vahvistaa kaavan, se jättää määrittämättä maakuntakaavan voimaantulosta ennen kuin kaava saa lainvoiman.

Vaatimuksiaan yhdistys on perustellut seuraavasti. Lapin liiton valtuuston hyväksymästä ydinvoimamaakuntakaavasta ja kaavoitusmenettelystä käy selvästi ilmi, että siinä on ollut alueidenkäytöllisesti ainoastaan yksi tavoite eli tarkoitus kaavoittaa Fennovoima Oy:lle ydinvoimala-alue Simon Karsikkoniemeen. Mitään muita tarkoituseriä kaavahankkeesta ei ilmene, eikä muita alueidenkäyttötavoitteita ole käsitelty eikä huomioitu. Se seikka, että kaavan on käytännössä laatinut sama Fennovoima Oy:n kustantama suunnittelutoimisto, joka on laatinut Fennovoima Oy:n YVA-selostuksen, osoittaa että kaava on Fennovoima Oy:n omiin tarpeisiinsa tuottama kaava, jossa muut kaavoitusintressit ja valtakunnalliset

alueidenkäyttötavoitteet on paitsi kaavan laatijan myös kaavoituksessa mukana olleiden viranomaisten taholta unohdettu.

Valituksessa on katsottu, että ydinvoimamaakuntakaavaa on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n säännöksen vastainen ainakin seuraavilta osin;

Kaavan mukainen ydinvoimala-alue sijoittuu Kemin kaupungin kylkeen siten, että laitoksen 5 kilometrin suojavyöhykkeellä asuu noin 3500 vakituista asukasta ja 20 kilometrin varautumis-vyöhykkeellä yli 30000 asukasta. Lisäksi 50 kilometrin säteellä laitoksesta sijaitsevat Tornion ja Haaparannan kaupunkikeskustat. Ydinvoimalan sijoittaminen näin lähelle asutuskeskuksia on vastoin valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja vastoin myös Säteilyturvakeskuksen omia ohjeita ydinvoimaloiden turvallisuudesta sijoittamisesta. Säteilyturvakeskuksen voimassa olevien ohjeiden - joista keskuksella itsellään on nyt eri tulkinta - mukaan pysyvien asukkaiden määrä suojavyöhykkeellä pitää olla alle 200 henkeä.

Kaavaa laadittaessa ei ole otettu huomioon sen enempää Säteilyturvakeskuksen ohjeita kuin esimerkiksi vuosina 2007–2008 julkaistua Kikk -tutkimusta eli saksalaista arvostettua tutkimusta, jonka mukaan viiden kilometrin etäisyydellä ydinvoimaloista asuneilla lapsilla oli 117 prosenttia normaalia suurempi riski sairastua leukemiaan ja 60 prosenttia keskimääräistä suurempi riski sairastua muihin syöpiin. Kaavassa ei siis ole kiinnitetty erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien riskien ennalta ehkäisemiseen eikä jätetty riittävä etäisyyttä asutukseen onnettomuusriskin sisältävästä ydinvoimalaitoksesta.

Kaavassa ei ole osoitettu ydinvoimalan tuottamalle korkea-aktiivisen jätteenkäsittelylaitokselle aluetta. Itse asiassa Fennovoima Oy:llä ei ole toistaiseksi minkäänlaista tietoa siitä, minne se jätteet sijoittaisi tai miten se ne käsittelisi. Vakavinta on kuitenkin se, että Fennovoima Oy:n suurimmalla yksittäisellä omistajalla E.ON:lla on sama ongelma kuin Fennovoima Oy:llä, eli ei mitään tietoa käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituksesta. Valittajan käsityksen mukaan on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja MRL:n vastaista laatia sellaista ydinvoimalakaavaa, joka ei osoita aluetta ydinvoimalan jätteiden käsittelylaitokselle tai niiden loppusijoitusratkaisua.

Kaavassa ei ole selvitetty, miten ydinvoimalla tuotettu sähkö edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä, joita selvityksiä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet vaativat. Selvittäminen on jätetty tekemättä varmaankin siitä syystä, että ydinvoimalan rakentaminen Suomeen ja Simoon ei näitä tavoitteita voi edistää. Toisaalta, jotta kaava olisi laillisesti laadittu, nämäkin selvitykset pitää tehdä. Lienee selvää, että mitä enemmän Suomeen rakennetaan ydinvoimaa, sitä kauemaksi karkaavat energian säästötavoitteet ja uusituvan energian lisäämistavoitteet suhteessa uusiutumattomiin energianlähteisiin, mukaan lukien ydinvoiman.

Kaavassa ei ole huomioitu sitä, että tunnetut uraanivarat ovat rajallisia ja että ne saattavat loppua jo sadan vuoden kuluessa kokonaan. Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen ei siten ilmene millään tavalla kaavaratkaisusta, vaan päinvastoin ongelma on jätetty selvittämättä ja kaava perustettu puutteellisiin ja kaavan laatimisperusteiden vastaisiin tietoihin.

Kaavassa ei ole huomioitu sitä, että Lappi, johon Simokin kuuluu, on vielä luonnonolosuhteiltaan ja ympäristöltään aluetta, joka luontevasti ja yhä enenevässä määrin soveltuu matkailuelinkeinon tarkoituksiin. Lappi on maailmalla Suomen tunnetuin matkailukohde. Kohteeseen eivät sovi sen enempää ydinvoimala kuin uraanikaivoksetkaan. On käsittämätöntä välinpitämättömyyttä, että ydinvoimalan merkitystä Lapin matkailulle ei ole kaavassa lainkaan selvitetty. Vaikuttaa siltä, että kaavan laatijoiden, joilla tietysti on vain omat

intressinsä, lisäksi myös siitä päättävät demokraattisesti valitut elimet ovat vaihtaneet maakunnan kehittämisstrategiansa täysin uusiksi ja ilmeisesti ajattelemattomuuttaan. Kaavassa on jäänyt siten huomioimatta maakunnan tarkoituksenmukainen aluerakenne ja maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset.

Kaavassa suhtaudutaan ympäripyöreästi ja ylimielisesti Karsikkoniemen valtakunnallises-tikin merkittävän kalastajakylän kulttuuriympäristöön ja luonnonperintöön. Kaavassa tode-taan, että muutokset ovat huomattavia ja että alueella on merkittävä rantaluonto ja kasvi-esiintymiä sekä runsas linnusto. Niiden säilymisestä esitetään tietona vain se, että ne tai ai-nakin osa niistä ydinvoimalan tullessa menetetään. Mitään varmistuksia niiden säilymisestä ei kaavassa anneta vaikka valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja MRL 28 §:n 6 kohta niitä edellyttävät.

Karsikkoniemen ympäristössä on mm. seuraavassa mainittuja erityisiä luonnonarvoja:

a) merkittävää linnustoa mm. Karsikkojärvellä, Korppikarinnokalla, Karsikkoniemen edus-tan luodoilla ja saarilla ja Röynin-Keppimatalan -alueella. Esitetyllä Karsikon ydinvoima-laitosalueella ja sen lähiympäristössä pesii mm. seuraavia EU-direktiivin liitteessä 1 mai-nittuja uhanalaisia tai erityistä suojelua vaativia lajeja: vaarantuneet lajit nauru- ja selkä-lokki ja peltosirkku; silmälläpidettävät käki ja kivitasku; EU:n lintudirektiivin liitteen I la-jit: sääksi, teeri, kurki, pikkulokki, kalatiira, lapintiira, liro, pyy ja laulujoutsen. Näiden la-jien ja niiden elinympäristöjen suojeluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Esimerkiksi Karsikon ranta-alueilla ja sen edustan saarilla pesii mm. seudulla harvinaiset pikku- ja sel-kälökkiyhdykunnat, kala- ja lapintiira. Karsikkojärven suoalueella pesii mm. sääksi. Ky-seisten lajien pesimäpaikat tulee turvata ja lintuyhdykunnat säilyttää. Elinympäristön muutos olisi laitoshankkeen toteutuessa dramaattinen ja heikentäisi esimerkiksi lintudirek-tiivin mukaisten lajien suojelua.

b) Karsikkoniemessä on hyvin runsaasti uhanalaisten ja muutoin huomioitavien kasvilajien esiintymiä ja muita arvokkaita luonnonesiintymiä, joista merkittävä osa todennäköisesti tu-houtuisi kokonaan tai osin, jos ydinvoimalaitos sijoitettaisiin Karsikkoniemeen. Karsikko-niemessä sijaitsee myös runsaasti luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppejä. Myös Kar-sikkoniemen yleiskaavaluonnokseen 2006 liittyvät selvitykset osoittivat alueella olevan useita erityisen arvokkaita luontokohteita ja arvokkaita luontokohteita on esitetty myös maakuntakaavan selostusehdotuksessa.

c) Karsikkoniemeen johtava tie kulkee 1-luokan pohjavesialueen päällä. Ydinvoimalan huoltotieksi parannettava tie vaarantaa pohjavesialuetta.

Sen sijaan, että Karsikkoniemeen kaavoitetaan edellä mainittujen erityisten luonnonarvojen alueelle ja niiden viereen energiahuollon alue, jolle voidaan sijoittaa ydinvoimalaitos, näil-lä alueilla pitää olla kaavamerkintä, joka turvaa näiden alueiden luonnonarvojen säilymi-sen.

Jos jostakin syystä katsottaisiin, että ydinvoimala olisi sellainen välttämätön hanke, joka olisi hyväksyttävää sijoittaa jonnekin, niin siinä tapauksessa olisi hyväksyttävää kaavoittaa ydinvoimalaitosalueeksi sellainen alue, jossa mahdollisimman vähän rikottaisiin vaatimuk-sia ekologisesta kestävydestä, luonnonarvojen vaalimisesta, ympäristöhaittojen vähentä-misestä, turvallisuudesta ja terveellisestä elinympäristöstä ja siitä, että oikeuden haltijoille ei aiheuteta haittaa, ja jossa voitaisiin noudattaa valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta sii-tä, että edistetään luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Karsikkoniemi ei ole tällainen alue, jossa kaavoittaminen ydinvoimalaitosalu-eksi olisi hyväksyttävää, koska Suomen rannikolta löytyy useita alueita, joissa edellä mainittujen vaatimusten rikkomukset jäisivät vähäisemmäksi kuin sijoitettaessa ydinvoi-

malaitosta Karsikkoniemeen. Tällaisia alueita on esim. Loviisan ja Olkiluodon olemassa olevien ydinvoimalaitosten ympäristössä sekä Fennovoiman YVA-selostuksessa esittämillä alueilla ainakin Ruotsinpyhtäällä - sekä monin paikoin muualla Suomen rannikolla.

Muun muassa edellä mainittujen seikkojen perusteella ydinvoimalaitoksen kaavoittaminen Karsikkoniemeen on vastoin seuraaviakin valtakunnallisia tavoitteita: alueidenkäytöllä edistetään luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä; alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet ja alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota; alueidenkäytöllä edistetään rannikkoalueen säilymistä luontoarvojen kannalta erityisen merkittävänä aluekokonaisuutena ja alueidenkäyttö sovitetaan mahdollisimman tasapainoisesti yhteen luonnon kestokyvyn turvaamiseksi; energiaverkostoja koskevassa alueidenkäytössä ja alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon asutus ja arvokkaat luontokohteet.

Ydinvoimalan vaikutukset alueen virkistyskäytölle ohitetaan yhtä kevyesti kuin vaikutukset kulttuuriympäristölle ja luonnolle. Todetaan, että kymmenittäin lähinnä kemiläisten kesämökkejä poistuu ja että muillekin mökkiläisille ydinvoimala aiheuttaa melu- ym. ongelmia ja alueen käyttö marjastukseen ja muuhun luonnossa virkistäytymiseen huononee tai poistuu joltakin osin kokonaan. Siitä, miten menetetyt alueet korvataan riittävästi, kaavassa ei lausuta mitään vaikka valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja MRL 28 §:n 7 kohta sitä edellyttävät.

Ydinvoimalan vaikutukset Perämeren herkälle luonnolle ja vesialueelle ohitetaan viittamalla joihinkin muualla tehtyihin tutkimuksiin ja toteamalla, että jäähdytysvesillä ei arvioida olevan vaikutuksia kalojen, siis lohen ja meritaimenen vaellukseen, että luonnonsuojelualueisiin ei kohdistu suoranaisia vaikutuksia, mutta suojeltujen rantaniittyjen umpeenkasvu voi kuitenkin voimistua merialueen lämpenemisen johdosta. Kaavan mukaan rantavyöhykkeen luonnonarvoja pyritään säästämään. Alueen käytön ekologista kestävyyttä ei ole siten tutkittu. Kaavoittaja ainoastaan väittää jotakin, tulokset saadaan sitten, jos laitos rakennetaan. Maakuntakaavan laatiminen ei siten perustu lain vaatimiin selvityksiin eikä sen sisältö lakiin eikä hyväksytyihin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.

Ydinvoimalaitoksen sijoittamisen turvallisuutta meneillään olevan ilmastonmuutoksen ja siitä seuraavan merenpinnan nousun, maanjäristysten ja yleisen terrorismin uhkan oloissa matalalle merenrantaniemelle ja lähelle yleistä lentoreittiä ei ole juurikaan kaavassa selvitetty. Maailmalla käytävä keskustelu merenpinnan nousun ja myrskyisyyden lisääntymisen vaikutuksista samoin kuin ydinvoimaloihin kohdistuvasta lisääntyvästä terroriuhkasta on ohitettu kaavassa aivan kuin ne eivät olisi lainkaan todellisia ja vakavasti otettavia ongelmia.

Suomen perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille eli myös kaavoittajalle, joka ei voi vahvistaa lain määräämän luonto- ja ympäristövastuun vastaisesti laadittuja kaavoja.

Lapin liiton valtuusto on pyytänyt, että ympäristöministeriö määrää kaavan tulemaan voimaan mahdollisista valituksista huolimatta. Vaatimustaan valtuusto ei ole millään tavalla perustellut, eikä vaatimukselle myöskään voi olla mitään asiallisia perusteita. Päinvastoin tässä ydinvoimamaakuntakaavassa sovelletaan nyt ensimmäistä kertaa voimassa olevia MRL:n säännöksiä ja valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita päätettäessä maakuntakaavasta ydinvoimalaa varten. Tästä syystä on välttämätöntä, että kaavaratkaisu tulee voimaan vasta, kun se on saanut lainvoiman.

2) Yhdistys B

Yhdistys on vaatinut ydinvoimamaakuntakaavan vahvistamatta jättämistä. Valituksessa on katsottu, ettei Lapin liitto ole toiminut lain mukaisesti hyväksyessään Kemi-Tornio alueen maakuntakaavan. Kyseinen kaava ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetettuja sisältövaatimuksia. Lisäksi se rikkoo ympäristöperusoikeutta. Lapin liitto ei ole myöskään riittävästi selvittänyt kaavan vaikutuksia. Lisäksi valituksessa on katsottu, että Lapin liitto voi tehdä päätöksen kaavan hyväksymisestä vasta sitten, kun valituskirjelmässä vaaditut lisäselvitykset esitetään kaavan yhteydessä.

Valituksessa esitetyt vaatimukset yhdistys on perustellut sillä, että ydinjätehuolto on kattavasti selvitettävä, esitettävä ja otettava huomioon ydinvoimamaakuntakaavan laadinnassa. Ydinvoimalan käytöstä väistämättä seuraa, että syntyy käytettyä polttoainetta ja muuta ydinjätettä. Kaavan, jonka tarkoituksena on mahdollistaa ydinvoimalaitoksen rakentaminen, vaikutuksena on tämän laitoksen käytöstä aiheutuvan ydinjätteen olemassaolosta, varastoinnista ja muusta käsittelystä aiheutuvat riskit ja jätehuoltoon liittyvät ongelmat. Myös korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitukseen liittyvät ongelmat ovat siis tällaisen kaavan vaikutuksia. Korkea-aktiivinen jäte on terveydelle ja ympäristölle vaarallista jopa satoja tuhansia vuosia.

Ydinvoimalaitoksen mahdollistavan kaavan on täytettävä vaatimukset: ekologisesta kestävydestä; mahdollisuuksista energia- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen mm. ympäristön- ja luonnonarvojen kannalta kestävällä tavalla sekä terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön; ympäristöhaittojen vähentämisestä ja luonnonarvojen, kuten arvokkaiden luontokohteiden, vaalimisesta ja siitä, että ei aiheudu oikeuden haltijoille kohtuutonta haittaa. Lisäksi maakuntakaavan olisi oltava valtakunnallisten alueidenkäyttövaatimusten mukainen, erityistä huomiota olisi siis kiinnitettävä ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen. Päästöjä tulee yli 200 eri aineesta, jotka kaasuuntuvat, höyrystyvät ja kiteytyvät uudelleen esim. laskeutuessaan maahan, josta eläimet ja lopulta ihmiset saavat aineita elimistöönsä. Tritiumin kohdalla noin puolet menee jäähdytysvesien mukana mereen (juomavesi/kalat). Toinen puoli johdetaan ilmastointipiipun kautta taivaalle. Tritiumin on todettu aiheuttavan lapsille leukemiaa. Muita vaarallisia aineita valituksessa on esitetty Cesium 137, radium 226, jodi ja polonium 210 ja todettu, ettei kukaan voi tietää näiden "näkyvättömien" aineiden pitkäaikaisista vaikutuksista ihmisten elimistöön.

Valituksen mukaan Simon Karsikkoon suunnitellun voimalan jäähdytysvedet otettaisiin pintaotona niemen eteläpuolelta Röyttän hiekalta, mikä on monien kalojen kutualue. Valittajan mukaan silakan, siian ja muikun kutu Röyttän hiekkapohjalla aiheuttaa tuhoja, koska kalat yhdessä hiekan kanssa estäisivät voimalan jäähdytysveden saannin. Jäähdytysvedenotto on uhka myös lohenpoikasille ja vaelluslohille ja koko Perämeren lohikannalle. Myös ahtojäät ovat suurena uhkana jäähdytysveden saannille.

Kaavoitettaessa aluetta ydinvoimalaitoksen käyttöön pitäisi samalla myös varautua laitoksen tuottaman korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitukseen. Fennovoiman ydinlaitoshankkeen osalta korostuu tämä korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitukseen varautumisen vaatimus kaavojen laatimisen yhteydessä, koska Fennovoima ei ole esittänyt käytettävissään olevia menetelmiä loppusijoituksen ratkaisemiseksi. Suomessa ei ole päätöstä kaiken Suomessa syntyvän käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamisesta yhteen loppusijoituspaikkaan, vaikka Fennovoima on sellaista esittänyt. Olkiluotoon rakennettavaa loppusijoitustilaa hallitseva Posiva Oy on ilmoittanut, että Fennovoiman ydinpolttoaineen loppusijoittamista on käsiteltävä liittämättä siihen Olkiluodon loppusijoituslaitosta.

Valituksessa on vaadittu, että kaavan yhteydessä pitäisi esittää, kuinka laitoksen ympäristövaikutuksia hallitaan - mukaan lukien korkea-aktiivisen jätteen jätehuolto n. 200000 vuoden ajan. Ydinvoimamaakuntakaavaluonnoksen yhteydessä esitetyissä selvityksissä ei ole osoitettu, miten korkea-aktiivisen ydinjätteen "loppusijoittaminen" onnistuisi riittävän kestäväällä, turvallisella ja terveellisuuden vaatimuksen täyttävällä tavalla näin pitkän aikaa. Niinpä ydinvoimamaakuntakaavaluonnos ei täytä edellä mainittuja maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisia vaatimuksia. Lapin liitto on hyväksynyt kaavan selvittämättä jätehuollon varmuutta koko sinä aikana, kun korkea-aktiivinen ydinjäte on vaarallista. Lapin liitto ei ole riittävästi selvittänyt kaavan vaikutuksia sitä laadittaessa.

Hyväksyessään kaavan Lapin liitto on rikkonut ympäristöperusoikeutta, sillä alueella, minne ydinjätteet jätetään tai päätyvät, tulevaisuudessa elävien ihmisten ja heidän jälkeläistensä oikeutta terveelliseen ympäristöön ja oikeutta vaikuttaa elinympäristöönsä vaikuttavaan päätöksentekoon.

Valituksessa on katsottu, että ydinvoimamaakuntakaavan laadinnan yhteydessä on riittävästi selvitettävä, esitettävä ja otettava huomioon muut vaihtoehdot sähkön tarpeen tyydyttämiseksi kuin ydinvoimalaitos. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytöllä tulee edistää luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä siten, että turvataan luonnonvarojen saatavuus myös tuleville sukupolville. Sähkön tuotanto ydinvoimalaitoksessa perustuu kuitenkin uusiutumattomien uraanivarojen käyttöön ja näitä uraanivaroja riittää nykykulutuksella vain muutamaksi kymmeneksi - muutamaksi sadaksi vuodeksi. Ydinvoimalaitoksen rakentaminen ja käyttö ja ydinvoimamaakuntakaavaluonnos eivät ole tämän valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen mukaisia.

Valituksessa on katsottu, että ydinvoimamaakuntakaavaluonnos ei ole hyväksyttävissä, koska ydinvoimalaitos ei ole sellainen toiminto, joka olisi välttämättä sijoitettava jonnekin. Ydinvoimalaitoksen rakentamisen ja sen mahdollistavan kaavan tarkoituksena on tyydyttää sähkön tarvetta ja tämän tarpeen tyydyttämiseksi on muitakin edullisia vaihtoehtoja kuin ydinvoimalat, sellaisia, jotka täyttävät em. MRL 28 §:n vaatimukset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Näitä vaihtoehtoja ovat mm. toimenpiteet ja tekniikka sähkön kulutuksen vähentämiseksi, tuulivoima, sähkön tuottaminen biopolttoaineilla yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa sekä muu uusiutuvan energian tuotanto. Vaihtoehtoja on olemassa sähkön tarpeen tyydyttämiseksi, jotka eivät aiheuta yhtä ongelmallisia haittoja näiden vaatimusten täyttämisen suhteen. Ydinvoimamaakuntakaavaehdotuksessa ja siihen liittyvissä selvityksissä ei ole kuitenkaan osoitettu, että tällaisia vaihtoehtoja ei olisi ja että ydinvoimalaitoksen rakentaminen olisi välttämätöntä.

Uusiutuviin energianlähteisiin perustuvan energiantuotannon suunnittelulla ja toteuttamisella ja energiankäytön tehokkuuden parantamisella edistetään seuraavia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita enemmän kuin ydinvoimalla: edistetään kohdeseutujen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä mm. lisääntyneiden työpaikkojen sekä verotulojen kasvun myötä ja turvataan energiahuollon valtakunnallisia tarpeita. Lisäksi valituksessa on katsottu, että uusiutuviin energianlähteisiin perustuvan sähkön ja muun energian tuotannon (ja energiatehokkuuden parantamisen) suunnittelulla ja toteuttamisella edistetään myös seuraavia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita – toisin kuin ydinvoimalla. Koska suurin osa ydinvoimalassa tuotetusta energiasta johdetaan lauhdeveden mukana lämpönä mereen, millä on mm. rehevöittävää vaikutusta, niin ydinvoimakaava on myös sen alueidenkäyttötavoitteen vastainen, että edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa on tarkasteltava ydinvoimahankkeen vaikutuksia muiden suurten energiahankkeiden, kuten suurten tuulivoimahankkeiden toteutumiseen. Tätä Lapin liitto ei ole selvittänyt kaavaa laatiessaan.

Valituksessa on katsottu, ettei Karsikkoniemi ole sopiva paikka ydinvoimalaitokselle. Esi- tetyllä Karsikon ydinvoimalaitosalueella ja sen lähiympäristössä pesii mm. seuraavia EU- direktiivin liitteessä 1 mainittuja uhanalaisia tai erityistä suojelua vaativia lajeja: vaarantu- neet lajit nauru- ja selkälokki ja peltosirkku; silmälläpidettävät käki ja kivitasku; EU:n lin- tudirektiivin liitteen I lajit: sääksi, teeri, kurki, pikkulokki, kalatiira, lapintiira, liro, pyy ja laulujoutsen. Näiden lajien ja niiden elinympäristöjen suojeluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Esimerkiksi Karsikon ranta-alueilla ja sen edustan saarilla pesii mm. seudulla harvinaiset pikku- ja selkälokkiyhdykskunnat, kala- ja lapintiira. Karsikkojärven suoalueella pesii mm. sääksi. Kyseisten lajien pesimäpaikat tulee turvata ja lintuyhdykskunnat säilyttää. Elinympäristön muutos olisi laitoshankkeen toteutuessa dramaattinen ja heikentäisi esi- merkiksi lintudirektiivin mukaisten lajien suojelua. Karsikkoniemessä on hyvin runsaasti uhanalaisten ja muutoin huomioitavien kasvilajien esiintymiä ja muita arvokkaita luonnon- esiintymiä, joista merkittävä osa todennäköisesti tuhoutuisi kokonaan tai osin, jos ydin- voimalaitos sijoitettaisiin Karsikkoniemeen. Karsikkoniemessä sijaitsee myös runsaasti luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppisiä. Myös Karsikkoniemen yleiskaavaluonnok- seen 2006 liittyvät selvitykset osoittivat alueella olevan useita erityisen arvokkaita luonto- kohteita ja arvokkaita luontokohteita on esitetty myös maakuntakaavan selostusehdotuk- sessa.

Karsikkoniemeen johtava tie kulkee 1-luokan pohjavesialueen päällä. Ydinvoimalan huol- totieksi parannettava tie vaarantaa pohjavesialuetta.

Sen sijaan, että Karsikkoniemeen kaavoitetaan edellä mainittujen erityisten luonnonarvojen alueelle ja niiden viereen energiahuollon alue, jolle voidaan sijoittaa ydinvoimalaitos, näil- lä alueilla pitää olla kaavamerkintä, joka turvaa näiden alueiden luonnonarvojen säilymi- sen. Jos jostakin syystä katsottaisiin, että ydinvoimala olisi sellainen välttämätön hanke, joka olisi hyväksyttävää sijoittaa jonnekin, niin siinä tapauksessa olisi hyväksyttävää kaa- voittaa ydinvoimalaitosalueeksi sellainen alue, jossa mahdollisimman vähän rikottaisiin vaatimuksia ekologisesta kestävydestä, luonnonarvojen vaalimisesta, ympäristöhaittojen vähentämisestä, turvallisuudesta ja terveellisestä elinympäristöstä ja siitä, että oikeuden haltij- joille ei aiheuteta haittaa, ja jossa voitaisiin noudattaa valtakunnallista alueidenkäyttötavoit- tetta siitä, että edistetään luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoi- suuden säilymistä. Karsikkoniemi ei ole tällainen alue, jossa kaavoittaminen ydinvoimalai- tosalueeksi olisi hyväksyttävää, koska Suomen rannikolta löytyy useita alueita, joissa em. vaatimusten rikkomukset jäisivät vähäisemmäksi kuin sijoitettaessa ydinvoimalaitosta Kar- sikkoniemeen. Tällaisia alueita ovat esim. Loviisan ja Olkiluodon olemassa olevien ydin- voimalaitosten ympäristö. Edellä mainitut vaihtoehtoiset alueet eivät ole linnustollisesti niin merkittäviä kuin Karsikkoniemi. Eikä niillä sijaitse niin paljoa kuin Karsikkoniemessä uhanalaisten tai muuten huomioitavien eliölajien esiintymiä eikä luonnonsuojelulain mu- kaisia luontotyyppisiä.

Karsikkoniemi on ainoa teollisesti rakentamaton niemi ja virkistysalue koko perämeren pohjukassa. Tuhannet ihmiset veneilevät, marjastavat, sienestävät, metsästävät, lenkkeile- vät ja vain vaeltavat kallioisilla rannoilla ja mäntymetsissä. 5 kilometrin säteellä on myös noin 160 loma-asuntoa, joista noin puolet on ympärivuotisessa käytössä. Esiitetyn ydinvoi- malaitoksen sijoituspaikan lähiympäristössä muutaman kilometrin säteellä on Karsikko- niemen ympäristössä taajaa asutusta lähempänä esitettyä ydinvoimalaitosaluetta sekä enemmän kuin muissa edellä mainituissa vaihtoehtoisissa paikoissa – asukkaita yli kym- menkertaisesti verrattuna siihen, mitä esitetään säteilyturvakeskuksen ohjeessa YVL 1.10.

Tämän takia ydinvoimalaitoksen sijoittaminen Karsikkoniemeen aiheuttaa laitoksen mahdollisia poikkeustilanteita ajatellen suuremman riskin väestön turvallisuudelle kuin sijoittaminen johonkin em. vaihtoehtoista paikoista. Karsikkoniemen ympäristön asukasmäärän takia ydinvoimalaitoksen kaavoittaminen Karsikkoniemeen on myös vastoin valtakunnallista tavoitetta: suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista ja luonnon kannalta herkistä alueista. Se on myös vastoin tavoitetta, että alueidenkäytössä on varmistettava ydinvoimalaitoksen edellyttämät suojavyöhykkeet. 5 kilometrin säteellä tulisi olla alle 200 vakinaista asukasta ja karsikossa määräksi on laskettu noin 3500 asukasta.

Valituksessa on katsottu, että ydinvoimalaitoshankkeelle välttämättömien toimenpiteiden ympäristövaikutusten lisäselvitystarpeita on edelleen, jotka tuovat esiin hankkeen soveltuvuutta suunnitellulle alueelle, mm. voimajohtokäytävien ympäristövaikutusten ja arkeologisten inventointien osalta sekä tarvittavien uusien liikenneväylien (tiet, satamaväylä ja moottorikelkkareittien siirtäminen) sijainti suhteessa merkittäviin luonnon- ja muinaisjäännäsiintymiin. Nämä edelleen tarvittavat selvitykset ovat olennaisia myös tarkasteltaessa kaavoitukseen liittyviä vaatimuksia riittävästä ympäristövaikutusten selvittämisestä ja haitallisten vaikutusten ehkäisemisestä. Johtokäytäviin ja liikenneväyliin liittyviä ympäristövaikutusarviointeja on tarpeen tarkentaa jo maakuntakaavan yhteydessä, koska maakuntakaavassa esitetään näiden sijoittumista, millä ohjataan näiden sijoittumisvaihtoehtoja ja siten rajataan niitä myös muissa kaavoissa ja hankesuunniteluissa. Hankkeeseen liittyvät kaavat voidaan hyväksyä vasta, kun edellä mainitut lisäselvitykset on annettu ja arvioitu niiden riittävyys. Ilman näitä lisäselvityksiä maakuntakaavan mukaisessa alueidenkäytön suunnittelussa ei ole riittävästi tunnistettu odotettavissa olevia ympäristöhaittoja ja mahdollisuuksia ehkäistä niitä, kuten valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa edellytetään.

Valituksessa on vaadittu, että ydinvoimahankkeen YVA-selostusta olisi täydennettävä ja täydennysten riittävyyttä arvioitava myös seuraavassa mainittujen seikkojen osalta, ennen kuin ydinvoimalaa koskevaa maakuntakaavaa voidaan hyväksyä: ydinjätehuollon ympäristövaikutukset ja riskit, ydinvoimalaitoshankkeesta ja voimalaitoksen käytöstä johtuvat välilliset päästöt ja riskit, edellytykset väestön turvaamiseksi ydinvoimalan poikkeustilanteissa, suhteellisen todennäköiset ympäristövaikutuksiltaan vakavat poikkeustilanteet, vähäisempi sähkön tarve osana ydinvoimalaitoshankkeen toteuttamatta jättämistä, lauhdevesien ja jätevesien vaikutukset, karsikon alueen merkitys lintujen syysmuutossa ja ydinvoimalahankkeen vaikutus siihen, karsikkoniemen ja sen luonnon monimuotoisuuden maakunnallinen merkitys.

Valittajan mukaan on perusteltua, että ydinvoimalan YVA:ssa ja kaavaan liittyvissä selvityksissä käsitellään myös aseellisen hyökkäyksen aiheuttamaa riskiä ja sen seurauksena mahdollisesti syntyviä ympäristövaikutuksia, koska ydinvoimala vastaisi merkittävän suuren osan Suomen sähköntuotantoa ja siten on Suomea tai suomalaista yhteiskuntaa vastaan tehtävässä hyökkäyksessä poikkeuksellisen houkutteleva hyökkäyskohde. YVA on puutteellinen eikä anna varmuutta siitä, että ydinvoimamaakuntakaava voidaan toteuttaa siten, että ympäristövaikutukset ovat hyväksyttävissä.

3) Henkilöt C ja D

Valituksessa on vaadittu, että ympäristöministeriö jättää vahvistamatta valituksenalaisen ydinvoimamaakuntakaavan kokonaisuudessaan, koska kaava ei täytä MRL 28 §:ssä asetettuja sisältövaatimuksia, on MRL 1 §:ssä määriteltyjen yleisten alueidenkäytön ja rakentamisen tavoitteiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä perustuslain 20 §:n vastainen ja koska se perustuu puutteellisiin selvityksiin. Siinä tapauksessa, että

ympäristöministeriö vahvistaa kaavan, valituksessa on vaadittu, että ympäristöministeriö jättää määräämättä maakuntakaavan voimaantulosta ennen kuin kaava saa lainvoiman.

Valituksessa on todettu, että maankäyttö- ja rakennuslain 32 § mukaan maakuntakaavan tehtävä on ohjata yleiskaavan ja asemakaavan laatimista ja muuttamista. Aiemmin nähtävillä ollut Simon Karsikkoniemen ydinvoima-asemakaavaluonnos on päivätty 16.10.2008, samoin kuin Simon ja Kemin ydinvoima-osayleiskaavaluonnokset. Kemi-Tornio alueen ydinvoimamaakuntakaavaluonnos on päivätty 13.10.2008. Kolme päivää on tuskin riittävä aika siihen, että maakuntakaavalla olisi voitu ohjata alemman asteen suunnittelua. Valituksessa on todettu, että lain tarkoitus on, että aiemmat kaavat ohjautuvat lainvoimaisen maakuntakaavan ohjaamina. Valittajien mukaan kaavallinen hierarkia ja maakuntasuunnittelun ohjaava rooli ei ole toteutunut. Alueen asukkaiden demokraattiset oikeudet vaikuttaa elinympäristönsä suunnitteluun ovat olleet vähäiset. Kemi-Tornio ydinvoimamaakuntakaavahdotus on jatkoa aiemmin nähtävillä olleelle ydinvoima-asemakaavaluonnokselle joka oli laadittu Simon kunnan pyynnöstä. Samaan aikaan oli Simossa ja Kemissä ollut meneillään ydinvoima-osayleiskaavan ja Simossa asemakaavaluonnosten laatiminen, kuitenkin kaikki kaavat on käynnistetty Fennovoiman aloitteesta ja kustannuksella. Kaavat on laatinut Pöyry Environment Oy. Lisäksi samaan aikaan Pöyry Energy Oy on laatinut Fennovoiman ympäristövaikutusten arviointiselostuksen.

Valituksessa on todettu alueen kaavatilanteesta, että Simon ja Kemin aluetta koskee Länsi-Lapin seutukaava, joka on saanut lainvoiman 28.3.2003. Siinä Karsikkoniemi on pääasiasa maa- ja metsätalousaluetta ja rannat loma- asutusta, koillisosassa on pientalovaltainen asuinalue sekä keskellä teollisuustontti, joka on tarkoitettu Karsikkoniemen kalasataman tarpeisiin ja joka ei saa aiheuttaa haittaa loma- asutukselle. Lisäksi alueella on erityisiä ympäristöarvoja ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä aluevarauksia. Alueella on myös voimassa lainvoimainen Lapin merirannikkoalueen tuulivoimamaakuntakaava.

Lapin maakuntaliiton maakuntaohjelmassa energian tuotannon tavoitteeksi asetetaan ympäristöystävällisten ja uusiutuvien energiatuotantomuotojen käyttöönotto Lapin merirannikkoalueen tuulivoimamaakuntakaava täyttää maakuntaohjelman tavoitteet. Valittajien mukaan ydinvoimalan rakentaminen Lapin puhtaaseen luontoon ei sovi näihin tavoitteisiin. Ydinvoimala on korkean riskin teknologiaa. Se käyttää energian tuottamiseen ympäristölle ja terveydelle vaarallista uusiutumattomaa raaka-ainetta. Laitos itse ei ole kestävän kehityksen mukainen, sen käyttöaika on 60 vuotta. Tämän jälkeen se kuluttaa vielä kauan energiaa säteilevien jäänteittensä turvajärjestelyjen hoitamiseksi.

Valituksessa on Fennovoima Oy:n omistussuhteita esitellen katsottu, ettei Fennovoiman suomalaisena pysymisestä ole varmuutta ja pidetty täysin mahdollista, että E.ON hankkii jossakin vaiheessa osake-enemmistön. Fennovoiman ilmoituksen mukaan laitosprojekti hoidettaisiin ja johdettaisiin E.ON:n toimesta. Lisäksi kun Fennovoima saisi jalansijan Suomeen, niin silloin on täysin mahdollista että myös Saksan ydinjätteet tuodaan Suomeen.

Valituksessa on katsottu, että työllisyys- ja aluetalouteen liittyvät luvut ovat epärealistisia sillä suurin osa rakennusaikaisesta työvoimasta on ulkomaalaisia ja vain pieni osa suomalaisista saatikka lähialueen työvoimasta työllistyisi hankkeesta.

Valituksessa katsottu, että kaavaselostuksessa ensimmäisessä kappaleessa on esitetty oletuksia, ei vaadittavaa menettelytapaa. YVL 1.10 kohta 2 Ydinvoimalaitoksen laitosalue ja sen lähiympäristö tulee esittää kokonaisuudessaan koska sen alkuosa, joka puuttuu kaavaselostuksesta, määrittelee ydinvoimalaitoksen sijaintipaikan valinnan. Viimeinen kappale on virheellinen tulkinta YVL 1.10 ohjeesta. Suojavyöhykettä ja varautumisaluetta on

käsitelty useammassakin kohdassa viitaten myös YVA-selostukseen. YVA-selostus on tältä osin puutteellinen, lisäksi vihjaillaan, että Säteilyturvakeskuksen (STUK) ohjeet tarkoittavat sitä mitä niissä lukee. Suojavyöhyke ja varautumisalue on määritelty STUK:n ohjeissa YVL 1.10. Valituksessa on katsottu, että ohjeet on laadittu alueen asukkaiden turvaksi ydinsäteilyä ja mahdollista onnettomuutta vastaan. Ohjeen mukaan, valittaessa ydinvoimalaitoksen sijaintipaikkaa on yleisperiaatteena, että laitos sijaitsee harvaan asutulla alueella ja etäällä merkittävistä asutuskeskuksista. Laitoksen sijoittaminen harvaan asutulle alueelle on perusteltua siksi, että tällöin onnettomuuteen varautumista koskevat toimenpiteet kohdistuvat pienempään väestöryhmään ja ne on siten helpompi toteuttaa.

Simon Karsikon laitoksen Suojavyöhykkeellä, joka ulottuu noin 5 kilometrin etäisyydelle laitoksesta, asuu Kemin Hepolan alueella, mukaan lukien Rytikarin ja Ajoksen asuinalueet, noin 2500 henkilöä, Simon Maksniemen kylässä noin 600 henkilöä eli yhteensä yli 3000 asukasta. Valituksessa vaaditaan, että Ajoksen asuinalue tulee kuulua suojavyöhykkeeseen, koska alueelta on vain yksi poistumistie. Alueella on myös kouluja ja päiväkoteja. Lain mukaan alueella ei saisi asua enempää kuin 200 henkilöä. Lisäksi Karsikossa on useita vakituksia asuntoja. Karsikossa, Laitakarissa ja Ajoskrunnissa yhteensä yli 100 lomamökkiä. YVA-selostuksessa ja PAP-hakemuksessa on virheellisesti kerrottu että suojavyöhykkeellä asuu vain 1250 henkilöä.

Simon Karsikon laitoksen varautumisalueella, joka ulottuu noin 40 kilometrin etäisyydeltä laitoksesta, viranomaisten on laadittava väestönsuojelua koskevat yksityiskohtaiset pelastussuunnitelmat. Viranomaiset myös vastaavat pelastussuunnitelmien toteuttamisesta. Toteutuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota laitospaikan lähiympäristön erityispiirteisiin, kuten esimerkiksi vaikeakulkuisiin saaristo-olosuhteisiin ja loma-asutukseen. Ei saa sijaita sellaista väestömäärää eikä asutuskeskusta, joita koskevia pelastustoimenpiteitä ei voida toteuttaa tehokkaasti. Lain mukaan yhteiskunta eli veronmaksajat joutuivat ylläpitämään tätä valmiutta. YVA-selostuksessa ja PAP-hakemuksessa ei ole arvioitu valmiuden ylläpidon kustannuksia. Tämän alueen sisälle sopii koko Kemin kaupunki, sekä Simon ja Keminmaan kunnista taajaan asuttuja alueita, muun muassa kuntakeskukset. Alueella sijaitsee useita kouluja, päiväkoteja, sairaaloita, terveyskeskuksia vanhusten palvelutaloja ym. Lisäksi alueella sijaitsee Stora- Enson (noin 6 km) ja Metsä-Botnian (noin 15 km) puunjalostuslaitokset, Kemin satama (noin 6 km) sekä monia muita yrityksiä. Alueella asuu yli 30000 henkilöä. Lisäksi Kemi on työssäkäyntialuetta, joten lähikuntien asukkaita on paljon töissä alueella.

4) Henkilö E

Valituksessa vaadittu, että ympäristöministeriö jättää kaavan vahvistamatta. Toissijaisesti valituksessa on vaadittu, että jos ympäristöministeriö kuitenkin päättää vahvistaa kaavan, että ympäristöministeriö kieltää maakuntakaavan voimaantulon ennen kuin kaava saa lainvoiman.

Valituksessa esitettyjä vaatimuksia on perusteltu seuraavasti. Valittajan mukaan Lapin liitto ei ole toiminut lain mukaisesti hyväksyessään Kemi-Tornio alueen ydinvoimamaakuntakaavan. Kyseinen kaava ei esimerkiksi täytä maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetettuja sisältövaatimuksia. Lisäksi se rikkoo ympäristöperusoikeutta. Lapin liitto ei ole myöskään riittävästi selvittänyt kaavan vaikutuksia. Valituksen mukaan Lapin liitto voi tehdä päätöstä kaavan hyväksymisestä vasta sitten, kun tässä valituskirjelmässä vaaditut lisäselvitykset esitetään kaavan yhteydessä.

Sen sijaan, että Karsikkoniemeen kaavoitetaan seuraavassa mainittujen erityisten luonnonarvojen alueelle ja niiden viereen energiahuollon alue, jolle voidaan sijoittaa ydinvoim-

malaitos, näillä alueilla pitää olla kaavamerkintä, joka turvaa näiden alueiden luonnonarvojen säilymisen.

Valituksessa on katsottu, ettei Karsikkoniemi ole sopiva paikka ydinvoimalaitokselle. Esitettyllä Karsikon ydinvoimalaitosalueella ja sen lähiympäristössä pesii mm. seuraavia EU-direktiivin liitteessä 1 mainittuja uhanalaisia tai erityistä suojelua vaativia lajeja: vaarantuneet lajit nauru- ja selkälokki ja peltosirkku; silmälläpidettävät käki ja kivitasku; EU:n lintudirektiivin liitteen I lajit: sääksi, teeri, kurki, pikkulokki, kalatiira, lapintiira, liro, pyy ja laulujoutsen. Näiden lajien ja niiden elinympäristöjen suojeluun on kiinnitettävä erityistä huomiota. Esimerkiksi Karsikon ranta-alueilla ja sen edustan saarilla pesii mm. seudulla harvinaiset pikku- ja selkälokkiyhdykskunnat, kala- ja lapintiira. Karsikkojärven suoalueella pesii mm. sääksi. Kyseisten lajien pesimäpaikat tulee turvata ja lintuyhdykskunnat säilyttää. Elinympäristön muutos olisi laitoshankkeen toteutuessa dramaattinen ja heikentäisi esimerkiksi lintudirektiivin mukaisten lajien suojelua.

Karsikkoniemessä on hyvin runsaasti uhanalaisten ja muutoin huomioitavien kasvilajien esiintymiä ja muita arvokkaita luonnonesiintymiä, joista merkittävä osa todennäköisesti tuhoutuisi kokonaan tai osin, jos ydinvoimalaitos sijoitettaisiin Karsikkoniemeen. Karsikkoniemessä sijaitsee myös runsaasti luonnonsuojelulain mukaisia luontotyypppejä. Myös Karsikkoniemen yleiskaavaluonnokseen 2006 liittyvät selvitykset osoittivat alueella olevan useita erityisen arvokkaita luontokohteita ja arvokkaita luontokohteita on esitetty myös maakuntakaavan selostusehdotuksessa.

Karsikkoniemeen johtava tie kulkee 1-luokan pohjavesialueen päällä. Ydinvoimalan huoltieksi parannettava tie vaarantaa pohjavesialuetta.

Valituksessa on katsottu, ettei Karsikkoniemi ole sovelias paikka voimalaitokselle. Fennovoima on esittänyt Keppimatalan vierustaa mahdolliseksi Karsikon voimalan vedenotto- paikaksi, minkä mukaisesti kuntakaavaehdotuksessa energiahuollon alue on ulotettu Karsikkoniemen itärannallekin Keppimatalan vierustalle Röynin alueelle. Voimalan vedenotto- paikan sijoittaminen tänne on kuitenkin huono ajatus. Keppimatala on ensinnäkin lintusaari. Toisekseen Keppimatalalle pystyy kahlaamaan normaalivedenkorkeudella. Vesi alueella on matalaa ja sen tähden kesäaikaan myös lämmintä. Veden syvyys on vain 1-2 metriä. Keppimatala on Kitiniemenhiekan edustalla, jossa käydään uimassa ja aurinkoa ottamassa. Hiekka on aina liikkeessä, joten jos sieltä vettä imetään, tulee hiekkaa melko varmasti. Jos taas aluetta ruopataan, on kohta ruopattava uudestaan merenpohjan tasoituttua. Menettäisimme vähitellen vedenalaisia hiekkasärkkämuodostumia Kitiniemen edustalla.

Jos jostakin syystä katsottaisiin, että ydinvoimala olisi sellainen välttämätön hanke, joka olisi hyväksyttävää sijoittaa jonnekin, niin siinä tapauksessa olisi hyväksyttävää kaavoittaa ydinvoimalaitosalueeksi sellainen alue, jossa mahdollisimman vähän rikottaisiin vaatimuksia ekologisesta kestävydestä, luonnonarvojen vaalimisesta, ympäristöhaittojen vähentämisestä, turvallisesta ja terveellisestä elinympäristöstä ja siitä, että oikeuden haltijoille ei aiheuteta haittaa, ja jossa voitaisiin noudattaa valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta siitä, että edistetään luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Karsikkoniemi ei ole tällainen alue, jossa kaavoittaminen ydinvoimalaitosalueeksi olisi hyväksyttävää, koska Suomen rannikolta löytyy useita alueita, joissa em. vaatimusten rikkomukset jäisivät vähäisemmäksi kuin sijoitettaessa ydinvoimalaitosta Karsikkoniemeen. Tällaisia alueita on esim. Loviisan ja Olkiluodon olemassa olevien ydinvoimalaitosten ympäristössä sekä Fennovoiman YVA-selostuksessa esittämällä alueilla ainakin Ruotsinpyhtäällä - ehkä Pyhäjoella - sekä varmaan monin paikoin muualla Suomen rannikolla. Edellä mainitut vaihtoehtoiset alueet eivät ole linnustollisesti niin merkittäviä kuin Karsikkoniemi. Eikä niillä sijaitse niin paljoa kuin Karsikkoniemessä uhanalaisten tai

muuten huomioitavien eliölajien esiintymiä eikä luonnonsuojelulain mukaisia luontotyypppejä. Edellä mainittujen seikkojen perusteella ydinvoimalaitoksen kaavoittaminen Karsikkoniemeen on vastoin valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Esitetyn ydinvoimalaitoksen sijoituspaikan lähiympäristössä muutaman kilometrin säteellä on Karsikkoniemen ympäristössä taajaa asutusta lähempänä esitettyä ydinvoimalaitosaluetta sekä enemmän kuin muissa edellä mainituissa vaihtoehtoisissa paikoissa -asukkaita yli kymmenkertaisesti verrattuna siihen, mitä esitetään säteilyturvakeskuksen ohjeessa YVL 1.10 - minkä takia ydinvoimalaitoksen sijoittaminen Karsikkoniemeen aiheuttaa laitoksen mahdollisia poikkeustilanteita ajatellen suuremman riskin väestön turvallisuudelle kuin sijoittaminen johonkin em. vaihtoehtoisista paikoista. Karsikkoniemen ympäristön asukasmäärän takia ydinvoimalaitoksen kaavoittaminen Karsikkoniemeen on myös vastoin valtakunnallista tavoitetta: suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista ja luonnon kannalta herkistä alueista. Se on myös vastoin tavoitetta, että alueidenkäytössä on varmistettava ydinvoimalaitoksen edellyttämät suojavajöhykkeet.

Ydinvoimalan käytöstä väistämättä seuraa, että syntyy käytettyä polttoainetta ja muuta ydinjätettä. Kaavan, jonka tarkoituksena on mahdollistaa ydinvoimalaitoksen rakentaminen, vaikutuksena on tämän laitoksen käytöstä aiheutuvan ydinjätteen olemassaolosta, varastoinnista ja muusta käsittelystä aiheutuvat riskit ja jätehuoltoon liittyvät ongelmat. Myös korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitukseen liittyvät ongelmat ovat siis tällaisen kaavan vaikutuksia. Korkea-aktiivinen jäte on terveydelle ja ympäristölle vaarallista jopa satoja tuhansia vuosia.

Ydinvoimalaitoksen mahdollistavan kaavan on täytettävä vaatimukset: ekologisesta kestävydestä; mahdollisuuksista energia- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen mm. ympäristön- ja luonnonarvojen kannalta kestäväällä tavalla sekä terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön; ympäristöhaittojen vähentämisestä ja luonnonarvojen, kuten arvokkaiden luontokohteiden, vaalimisesta ja siitä, että ei aiheudu oikeuden haltijoille kohutuota haittaa. Lisäksi maakuntakaavan olisi oltava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen, erityistä huomiota olisi siis kiinnitettävä ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja kaavoitettaessa aluetta ydinvoimalaitoksen käyttöön pitäisi samalla myös varautua laitoksen tuottaman korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitukseen. Fennovoiman ydinlaitoshankkeen osalta korostuu tämä korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitukseen varautumisen vaatimus kaavojen laatimisen yhteydessä, koska Fennovoima ei ole esittänyt käytettävissään olevia menetelmiä loppusijoituksen ratkaisemiseksi. Suomessa ei ole päätöstä kaiken Suomessa syntyvän käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamisesta yhteen loppusijoituspaikkaan, vaikka Fennovoima on selkeästi esittänyt. Olkiluotoon rakennettava loppusijoitustilaa hallitseva Posiva Oy on ilmoittanut, että Fennovoiman ydinpolttoaineen loppusijoittamista on käsiteltävä liittämättä siihen Olkiluodon loppusijoituslaitosta.

Valituksessa on vaadittu, että kaavan yhteydessä pitäisi esittää, kuinka laitoksen ympäristövaikutuksia hallitaan - mukaan lukien korkea-aktiivisen jätteen jätehuolto n. 200000 vuoden ajan. Ydinvoimamaakuntakaavaluonnoksen yhteydessä esitettyissä selvityksissä ei ole osoitettu, miten korkea-aktiivisen ydinjätteen "loppusijoittaminen" onnistuisi riittävän kestäväällä, turvallisella ja terveellisyysvaatimuksen täyttävällä tavalla näin pitkän aikaa. Niinpä ydinvoimamaakuntakaavaluonnos ei täytä edellä mainittuja maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisia vaatimuksia. Lapin liitto on hyväksynyt kaavan selvittämättä jätehuollon varmuutta koko sinä aikana, kun korkea-aktiivinen ydinjäte on vaarallista. Lapin liitto ei ole riittävästi selvittänyt kaavan vaikutuksia sitä laadittaessa.

Hyväksyessään kaavan Lapin liitto on rikkonut ympäristöperusoikeutta, sillä alueella, minne ydinjätteet jätetään tai päätyvät, tulevaisuudessa elävien ihmisten ja heidän jälkeläistensä oikeutta terveelliseen ympäristöön ja oikeutta vaikuttaa elinympäristöönsä vaikuttavaan päätöksentekoon.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytöllä tulee edistää luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä siten, että turvataan luonnonvarojen saatavuus myös tuleville sukupolville. Sähkön tuotanto ydinvoimalaitoksessa perustuu kuitenkin uusiutumattomien uraanivarojen käyttöön ja näitä uraanivaroja riittää nykykulutuksella vain muutamaksi kymmeneksi - muutamaksi sadaksi vuodeksi. Niinpä ydinvoimalaitoksen rakentaminen ja käyttö ja ydinvoimamaakuntakaavaaluonnos eivät ole tämän valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen mukaisia.

Valituksessa on katsottu, että ydinvoimamaakuntakaavaaluonnos ei ole hyväksyttävissä, koska ydinvoimalaitos ei ole sellainen toiminto, joka olisi välttämättä sijoitettava jonnekin. Ydinvoimalaitoksen rakentamisen ja sen mahdollistavan kaavan tarkoituksena on tyydyttää sähkön tarvetta ja tämän tarpeen tyydyttämiseksi on muitakin edullisia vaihtoehtoja kuin ydinvoimalat, sellaisia, jotka täyttävät em. MRL 28 §:n vaatimukset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Näitä vaihtoehtoja ovat mm. toimenpiteet ja tekniikka sähkön kulutuksen vähentämiseksi, tuulivoima, sähkön tuottaminen biopolttoaineilla yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa sekä muu uusiutuvan energian tuotanto. Vaihtoehtoja on olemassa sähkön tarpeen tyydyttämiseksi, jotka eivät aiheuta yhtä ongelmallisia haittoja näiden vaatimusten täyttämisen suhteen. Ydinvoimamaakuntakaavaehdotuksessa ja siihen liittyvissä selvityksissä ei ole kuitenkaan osoitettu, että tällaisia vaihtoehtoja ei olisi, ja että ydinvoimalaitoksen rakentaminen olisi välttämätöntä.

Uusiutuviin energianlähteisiin perustuvan energiantuotannon suunnittelulla ja toteuttamisella ja energiankäytön tehokkuuden parantamisella edistetään seuraavia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita enemmänkin kuin ydinvoimalla: edistetään kohdeseutujen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä mm. lisääntyneiden työpaikkojen sekä verotulojen kasvun myötä ja turvataan energiahuollon valtakunnallisia tarpeita. Lisäksi valituksessa on katsottu, että uusiutuviin energianlähteisiin perustuvan sähkön ja muun energian tuotannon (ja energiatehokkuuden parantamisen) suunnittelulla ja toteuttamisella edistetään myös seuraavia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita – toisin kuin ydinvoimakaavalla: Toimiva aluerakenne, eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu, uusiutuvien energianlähteiden käyttö ja energiankäytön tehostaminen perustuvat luonnon voimavarojen kestävään hyödyntämiseen ja niillä edistetään seuraavia tavoitteita, uusiutuvia energianlähteitä hyödyntämällä työpaikkoja syntyy paljon useammille paikoille ja enemmän kuin ydinvoimaa käyttäen, kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat, toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto.

Koska suurin osa ydinvoimalassa tuotetusta energiasta johdetaan lauhdeveden mukana lämpönä mereen, millä on mm. rehevöittävää vaikutusta, niin ydinvoimakaava on myös sen alueidenkäyttötavoitteen vastainen, että edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä.

Suomessa vireillä olevat suuret energiahankkeet, kuten ydinvoimahankkeet ja suuret tuuli-voimahankkeet vaikuttavat toistensa toteutumiseen ollen merkittävässä määrin toisiaan poissulkevia vaihtoehtoja. Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa on tarkasteltava ydinvoimahankkeen vaikutuksia muiden suurten energiahankkeiden, kuten suurten tuuli-voimahankkeiden toteutumiseen. Tätä Lapin liitto ei ole selvittänyt kaavaa laatiessaan.

Valituksessa on vaadittu, että ydinvoimahankkeen YVA-selostusta olisi täydennettävä ja täydennysten riittävyttä arvioitava myös seuraavassa mainittujen seikkojen osalta, ennen kuin ydinvoimalaa koskevaa maakuntakaavaa voidaan hyväksyä: ydinjätehuollon ympäristövaikutukset ja riskit, ydinvoimalaitoshankkeesta ja voimalaitoksen käytöstä johtuvat vällilliset päästöt ja riskit, edellytykset väestön turvaamiseksi ydinvoimalan poikkeustilanteissa, suhteellisen todennäköiset ympäristövaikutuksiltaan vakavat poikkeustilanteet, vähäisempi sähkön tarve osana ydinvoimalaitoshankkeen toteuttamista jättämistä, lauhdevesien ja jätevesien vaikutukset, karsikon alueen merkitys lintujen syysmuutossa ja ydinvoimalahankkeen vaikutus siihen, karsikkoniemen ja sen luonnon monimuotoisuuden maakunnallinen merkitys.

On perusteltua, että ydinvoimalan YVA:ssa ja kaavaan liittyvissä selvityksissä käsitellään myös aseellisen hyökkäyksen aiheuttamaa riskiä ja sen seurauksena mahdollisesti syntyviä ympäristövaikutuksia, koska ydinvoimala vastaisi merkittävän suuresta osasta Suomen sähköntuotantoa ja siten on Suomea tai suomalaista yhteiskuntaa vastaan tehtävässä hyökkäyksessä poikkeuksellisen houkutteleva hyökkäyskohde. YVA on puutteellinen eikä anna varmuutta siitä, että ydinvoimamaakuntakaava voidaan toteuttaa siten, että ympäristövaikutukset ovat hyväksyttäviä.

Valituksessa on vaadittu, ettei ympäristöministeriö määrää kaavan tulemaan voimaan mahdollisista valituksista huolimatta. Vaatimusta valittaja on perustellut sillä, että ydinvoimamaakuntakaavassa sovelletaan ensimmäistä kertaa voimassa olevia maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä ja valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita päätettäessä maakuntakaavasta ydinvoimalaa varten. Tällä kaavapäätöksellä on merkittävä ennakkotapausluonne.

Lapin liiton vastine ja valittajien vastaselitykset

Lapin liitto on 1.2.2010 antanut vastineet ministeriöiden lausuntoihin ja valituksiin. Valittajille on varattu mahdollisuus vastaselityksen antamiseen. Valittajista vastaselityksen ovat antaneet yhdistys A, henkilöt C ja D sekä henkilö E.

Yhdistys A:n vastaselityksessä on valituksessa esitettyjen valitusperusteiden lisäksi esitetty Säteilyturvakeskuksen puolueettomuuden vaarantumiseen viitaten, että ympäristöministeriön tulisi selvittää Säteilyturvakeskuksen lausunnon perusteet. Lisäksi yhdistys on katsonut, että Natura-arvioinnin tekemättä jättäminen estää kaavan vahvistamisen.

Henkilön E vastaselityksessä on katsottu valituksessa esitettyjen valitusperusteiden lisäksi esitetty, että kaavassa on aluevaraus ydinvoimalaitoksen jäähdystystä varten meriveden ottoon ja johtamiseen liittyville toiminnoille.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Kannanotot ministeriöiden lausuntoihin

Sisäasiainministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavassa on kaavamääräyksiin otettu huomioon pelastustoimen toimintaedellytysten turvaaminen. Ydinvoimalahankkeen mahdolliseen toteuttamiseen liittyvät vaikutusarvioinnit muun muassa pelastustoimen toimintaedellytyksiin ja resursseihin tulee tehtäväksi yksityiskohdaisemman suunnittelun yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavavarkaisissa ydinvoimalaitoksen sijoittamisen mahdollistavan kaavamerkin määräyksessä edellytetään, että alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ehkäistä

merkittävät ympäristöhäiriöt teknisin ratkaisuin ja riittävin suoja-alueiden. Kaavamääräys ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua, jossa mahdollisia haitallisia vaikutuksia myös ka-
lastukseen ja kalataloudenharjoittamiseen voidaan huomioida ja lieventää yksityiskohtai-
semmin määräyksin.

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, ettei kaavaratkaisu ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisen valta-
kunnallisesti merkittävien lentoasemien toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista
koskevan tavoitteen kanssa. Maakuntakaavassa on tutkittu ydinvoimalaitoksen sijoittami-
sen alueidenkäyttöön liittyvät edellytykset yleispiirteisesti, eikä kaavan ydinvoimalaitoksen
aluevarauksesta tai sen toteuttamisesta seuraa välittömiä lentoliikennettä rajoittavia vaiku-
tuksia. Ilmailulaki sallii lentokieltoalueen asettamisen, mutta ei edellytä sitä.

Ympäristöministeriö katsoo, etteivät muiden ministeriöiden lausunnot anna aihetta kan-
nanottoihin.

Lausumat valituksista

1) Yhdistys A

Tutkimatta jättäminen

Perustelut

Valittaja on vastaselityksessään Säteilyturvakeskuksen puolueettomuuden vaarantumiseen
viitaten vaatinut, että ympäristöministeriön tulisi selvittää Säteilyturvakeskuksen lausun-
non perusteet. Lisäksi yhdistys on katsonut, että Natura-arvioinnin tekemättä jättäminen es-
tää kaavan vahvistamisen.

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 27 §:n mukaan valittaja saa valitusajan päättymisen jäl-
keen esittää ainoastaan sellaisen uuden vaatimuksen, joka perustuu olosuhteiden muutok-
seen tai valitusajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Ympäristöministeriö jättää edellä mainitut valitusperusteet vasta valitusajan päättymisen
jälkeen esitettyinä tutkimatta.

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Ympäristö perusoikeutena

Valituksessa on katsottu, että Kemi-Tornion ydinvoimamaakuntakaava on laadittu perus-
tuslain 20 §:ssä tarkoitetun luonto- ja ympäristövastuu säännöksen vastaisesti, koska vas-
tuu kuuluu myös kaavoittajalle.

Perustuslain (731/1999) 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ym-
päristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan
jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään
koskevaan päätöksentekoon.

Ympäristöministeriö toteaa, että perustuslain 20 §:ssä tarkoitettu vastuusäännös on tarkoi-
tettu toteutettavaksi ensisijassa lainsäädännössä eikä se näin ollen perusta oikeudellisia

velvoitteita tai rangaistusvastuuta. Maankäytön suunnittelua ohjaavassa maankäyttö- ja rakennuslaissa on useita säännöksiä mukaan lukien maakuntakaavan sisältövaatimukset, jotka tukevat ympäristöperusoikeuden toteutumista.

Kaavan laatijan ja kaavan sisällön suhde

Valituksessa on esitetty, että kaava on laadittu Fennovoima Oy kustantaman suunnittelu-toimiston toimesta vain yhtä tarkoitusta varten, eikä muita alueidenkäyttötavoitteita ole käsitelty. Ympäristöministeriö toteaa, että valituksenalainen maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 27 § 2 momentin tarkoittama vaihemaakuntakaava, joka on laadittu ydinvoimalaitoksen ja siihen liittyvien liikenne- ja voimajohtolinjausten alueidenkäyttöllisten edellytysten tutkimiseksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 27 § 1 momentin mukaan velvollisuus huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta kuuluu maakunnan liitolle. Maakunnan liitto voi laatia maakuntakaavan itse tai teettää kaavan ja siihen liittyvät selvitykset konsulttityönä. Maakunnan liitto kuitenkin on viranomaisvastuussa laaditusta kaavasta riippumatta siitä, onko kaavan laadintaan käytetty maakunnan liiton ulkopuolisia resursseja vai ei.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisuus

Valituksessa on katsottu maakuntakaavan olevan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen.

Valituksessa on katsottu, että ydinvoimalan sijainti lähellä asutusta on vastoin valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja säteilyturvakeskuksen ohjeita, eikä kaavassa ole myöskään kiinnitetty erityistä huomiota ihmisen terveydelle aiheutuvien riskien ennalta ehkäisemiseen eikä jätetty riittävää etäisyyttä asutukseen onnettomuusriskin sisältävästä ydinvoimalaitoksesta. Valittajan mukaan on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maankäyttö- ja rakennuslain vastaista laatia ydinvoimalakaava, joka ei osoita aluetta ydinvoimalan jätteiden käsittelylaitokselle.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota muun muassa ihmisten terveydelle aiheutuvien riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille on jätettävä riittävän suuri etäisyys. Muun ohella suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat laitokset on sijoitettava riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 30 § 1 momentin mukaan maakuntakaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan maakuntakaava-alueita suunniteltaessa tai rakennettaessa.

Ympäristöministeriö katsoo, että edellä mainitut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat kokonaisuus, joihin edellä mainittu tavoitekin kuuluu. Tavoitekokonaisuus sisältää myös muun muassa energiahuollon tarkoituksenmukaisen järjestämisen edistämismääräyksen. Kaavaa laadittaessa joudutaan yhteen sovittamaan eri tavoitteita. Kaavaratkaisu perustuu kaavaa varten laadittujen selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella maakunnan liiton harkintavaltansa puitteissa tekemiin johtopäätöksiin.

Kaavassa on myös maankäyttö- ja rakennuslain 30 §:n nojalla annettu kaavamääräyksiä, joiden on katsottu olleen tarpeellisia edellä mainitut alueidenkäyttötavoitteet huomioon ottaen. Kaavassa ydinvoimalaitosta varten osoitetun energiahuollon alueen EN-1 ympärille on osoitettu 5 kilometrin etäisyydelle ydinvoimalaitoksesta sijoittuvan suojavyöhykkeen sv-1 likimääräinen raja. Suojavyöhykettä koskevien yksityiskohtaisempaa suunnittelua ohjaavien määräysten mukaan suojavyöhykkeeseen on sisällytettävä kokonaisuudessaan noin 5 kilometrin etäisyydelle ydinvoimalaitoksesta ulottuvat taajamat tai muut tiheän asutuksen alueet. Suojavyöhykkeeseen kuuluvalla alueella ei saa suunnitella sijoitettavaksi uutta tiheää asutusta, sairaaloita tai laitoksia, joissa käy tai oleskelee huomattavia ihmismääriä tai sellaisia merkittäviä tuotannollisia toimintoja, joihin ydinvoimalaitoksen onnettomuus voisi vaikuttaa. Loma-asutuksen tai vapaa-ajan toiminnan sijoittamista suunniteltaessa alueelle tulee varmistua, etteivät edellytykset asianmukaiselle pelastustoiminnalle vaarannu. Alueen suunnittelussa tulee Säteilyturvakeskukselle ja pelastusviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Kaavamääräyksessä on otettu huomioon Säteilyturvakeskuksen ydinenergialain (990/1987) nojalla antamat ydinlaitosten turvallisuutta, ydinmateriaaleja ja ydinjätteitä, sekä ydinenergian käytön edellyttämiä turvajärjestelyjä ja valmiusjärjestelyjä koskevat ohjeet (YVL-ohjeet). Kaavaa laadittaessa YVL-ohjeita on tulkittu yhdessä Säteilyturvakeskuksen kanssa. Säteilyturvakeskuksella ei ole ollut kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa huomautettavaa kaavasta ja se on todennut energiahuollon alueeksi osoitetun alueen soveltuvuuden ydinvoimalaitoksen paikaksi tulevan arvioiduksi alustavassa turvallisuusarviossa periaatepäätöshakemuksen yhteydessä.

Ympäristöministeriö toteaa, että Säteilyturvakeskus on arvioinut laitospaikan soveltuvuuden ydinenergialain 12 §:n mukaisesti alustavassa turvallisuusarviossaan lain 4 luvussa tarkoitetun periaatepäätöshakemuksen johdosta. Säteilyturvakeskus on arvioinut sijaintipaikan soveltuvuutta tarkoitukseensa sekä turva- ja valmiusjärjestelyjen, ydinenergiahuollon ja ydinmateriaalivalvonnan toteuttamisedellytyksiä silmällä pitäen. Säteilyturvakeskuksen arvion mukaan YVL-ohjeen 1.10 mukaiset sijoituspaikkaa koskevat vaatimukset voidaan toteuttaa Simon Karsikkoniemen esitetyllä sijaintipaikalla edellyttäen, että suojavyöhykkeelle ja varautumisalueelle laaditaan kattavat pelastussuunnitelmat ja sitoudutaan niiden toimeenpanoon tilanteen niin vaatiessa.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei maakuntakaavassa ole käsitelty ydinjätteen loppusijoitukseen liittyviä kysymyksiä. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tai maankäyttö- ja rakennuslaki eivät myöskään edellytä, että ydinvoimalan alueidenkäytöllisiä edellytyksiä ratkaistaessa maakuntakaavassa tulisi tutkia myös ydinjätteen loppusijoitusta. Ympäristöministeriö toteaa, että korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitukseen liittyvät kysymykset tulevat ratkaistavaksi ydinenergialain mukaisesti hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä. Maakuntakaavassa on suunnittelumääräyksiin huomioitu erityisesti pelastusviranomaisten toimintaedellytysten turvaaminen hankkeen jatkosuunnittelussa, eikä alueella saa suunnitella uutta tiheää asutusta. Huolimatta siitä, että sijoituspaikka ylittää YVL-ohjeissa asetetun vakituisen asutuksen määrää koskevan kriteerin on lausunnoissa alueen katsottu täyttävän ydinvoimalan sijaintipaikkaa koskevat vaatimukset. Kun otetaan huomioon kaavan tarkoitus, ydinvoimalaitosta koskeva suojavyöhyke ja sitä koskevat määräykset sekä asiassa saatu ydinturvallisuudesta huolehtivan viranomaisen lausunnot, ympäristöministeriö katsoo, että kaavassa on otettu huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n edellyttämällä tavalla.

Selvitysten riittävyys

Valituksen mukaan kaavassa ei ole selvitetty, miten ydinvoimalla tuotettu sähkö edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä, vaikka valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet selvityksiä edellyttävät. Valittajan mukaan kaavassa ei ole huomioitu, että tunnetut uraanivarat ovat rajalliset ja kaava perustuu riittämättömiin selvityksiin luonnonvarojen kestävä käytön osalta. Kaavassa ei myöskään ole selvitetty ydinvoimalan merkitystä Lapin matkailulle ja kaava on siten myös sisällyttävaatimusten vastainen.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä tulee edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntatalouselliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa menettelyissä ratkaista eri tavoin tuotettujen energialajien paremmuutta eikä energian kulutukseen taikka sähkömarkkinoihin liittyviä kysymyksiä. Maakuntakaavassa ei myöskään ole käsitelty eikä ratkaistu uraanin tuottamiseen liittyviä kysymyksiä. Uraanin tuottamiseen liittyvien kysymysten osalta ympäristöministeriö toteaa, että uraanivarojen riittävyyttä koskevia kysymyksiä on käsitelty ydinvoimalaitoksen periaatepäätöshakemuksessa. Kun otetaan huomioon edellä lausuttu sekä se, että maankäyttö- ja rakennuslain 9 § tai valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät velvoita valituksessa esitettyjen selvitysten tekemiseen maakuntakaavassa, ympäristöministeriö katsoo kaavan perustuvan näiltä osin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Ympäristöministeriö toteaa, että kaavan vaikutukset matkailuun on tutkittu ydinvoimalaitoksen YVA-menettelyn yhteydessä. Matkailuelinkeinoon kohdistuvista vaikutuksista kaavasovelostuksessa todetaan, että maakuntakaavan toteuttamisella ei ole suoria vaikutuksia Perämeren ja Haparanda-Sandskärin kansallispuistojen matkailupotentiaalin hyödyntämismahdollisuuksiin. Lisäksi ydinvoimalaitoksen on arvioitu rakentamisvaiheessa vilkastuttavan Kemi-Tornio alueen matkailu- ja virkistyspalveluelinkeinoja ja todennäköisesti myös luontomatkailupalvelujen kysyntää. Alueen toimijoille suunnatussa kyselyssä matkailuelinkeinolle kielteisiä vaikutuksia nähtiin kohdistuvan Karsikkoniemeen. Kun otetaan huomioon maakuntakaavan yleispiirteisyys sekä se, että ympäristövaikutusten arvioinnista antamassaan lausunnossa yhteysviranomaisen on todennut, että matkailuelinkeinoihin liittyvät selvitykset ovat riittävät, ei kaavan voida katsoa olevan maankäyttö- ja rakennuslaisessa kaavalle asetettujen tarkoituksenmukaista aluerakennetta ja maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksien turvaamista koskevien vaatimusten vastainen.

Kulttuuriympäristön ja luonnonperinnön vaaliminen

Valituksessa on katsottu, ettei kaavassa ole varmistettu Karsikkoniemen valtakunnallisesti merkittävän kalastajakylän, rantaluonnon, kasviesiintymien ja linnuston säilymistä ja että merkittävästi parannettava tie vaarantaa pohjavesialuetta. Valituksessa on vaadittu erityisten luonnonarvojen alueelle kaavamerkintää, joka turvaa näiden luonnonarvojen säilymistä. Kaavassa alueen käytön ekologinen kestävyys on siten tutkimatta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 § 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota muun muassa maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen luonnonperinnön arvot säilyvät. Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon vesi- ja rantaluonnon suojeluun tai virkistyskäytön kannalta erityistä suojelua vaativat vesistöt.

Ympäristöministeriö toteaa, että kaava-alueella sijaitseva *Karsikkoniemen kalastajakylä* sisältyy ympäristöministeriön ja Museoviraston vuoden 1993 julkaisuun "Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt." Valtio-neuvosto on tehnyt 22.12.2009 päätöksen vuoden 1993 valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen inventointiluettelon korvaamisesta uudella luettelolla. Museovirasto on maakuntakaavasta antamassaan lausunnossa todennut, että Karsikkoniemen entisen kalastajakylän valtakunnallinen merkitys on uhanalainen useiden rakennusten purkamisen vuoksi ja että jäljellä olevien rakennusten säilyminen tulee turvata yksittäisinä kohteina. Karsikkoniemen kalastajakylä ei sisälly enää RKY 2009 valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon.

Ympäristöministeriö toteaa, että valituksen kohteena olevan vaihemaakuntakaavan tarkoitus on ollut tutkia ja osoittaa ydinvoimalan sijoittamisen maankäytölliset edellytykset yleispiirteisesti. Kun otetaan huomioon se, ettei maakuntakaavaratkaisu estä Karsikkoniemen kalastajakylään sisältyvien yksittäisten rakennusten säilyttämisen ratkaisemista yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä sekä Museoviraston lausunto, ei kaavaa voida pitää rakennetun ympäristön vaalimisen osalta maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n sisältövaatimusten tai valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisena.

Pohjavesialueen osalta ympäristöministeriö toteaa, että Maksniemen pohjavesialue sijaitsee Karsikkoniemen juuressa, noin 2 kilometrin päässä voimalaitoksen sijoituspaikasta. Ydinvoimalaitokselle johtava tie, Karsikontie sijoittuu noin 900 metrin matkalla 1-luokan pohjavesialueelle. Ydinvoimalaitoksen huoltotieyhteytenä toimivaan tiehen ei ole maakuntakaavassa osoitettu merkittäviä parantamistoimenpiteitä. Mahdolliset toimet edellyttävät maakuntakaavaa yksityiskohtaisempaa suunnitelmaa, jossa pohjaveden suojaamistarpeet tulee ratkaistavaksi.

Karsikkoniemen *luonnonarvojen* osalta ympäristöministeriö toteaa, että kaavaratkaisun keskeisenä lähtöaineistona on YVA-menetelyn yhteydessä laadittu luontoselvitys (Ydinvoimalaitoksen YVA, Luontoselvitys ja luontovaikutusten arviointi, Simo, Pöyry Environment Oy 2008), joka sisältää Karsikkoniemen luontokartoituksen, hankkeen luontovaiikutustenarvioinnin sekä Natura 2000 -tarvearvioinnin. Aineistoon liittyy myös tarkentavia selvityksiä, joissa on käsitelty mm. lintudirektiivin liitteen I lajien esiintymistä Karsikon alueella mukaan lukien Karsikkoniemen ja sen lähialueiden linnuston kevät- ja syysmuutto. Selvityksin on dokumentoitu, ettei Natura-arviointi ole ollut tarpeen. Natura-arvioinnin tarveharkinta on ollut Lapin ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan riittävä.

Kaavaselostuksessa on todettu, että ydinvoimamaakuntakaavan toteuttamisesta ei kohdistu luonnonsuojelualueisiin suoria eikä välillisiä haitallisia vaikutuksia koska ne sijaitsevat sivussa rakennettavista alueista. Kaava-alueella ei sijaitse kansallisesti tai kansainvälisesti arvokkaiksi katsottuja lintualueita. Linnustollisesti merkittävät kohteet ovat Karsikkojärvi sekä Karsikkoniemen edustan luodot ja saaret. YVA-selostuksessa on todettu linnustoon kohdistuvia vaikutuksia voitavan lieventää mm. rakentamisen ajoittamisella kevät- ja syysmuuttokausien ulkopuolelle ja teknisin ratkaisuin. Karsikon alueen luontoarvot,

mukaan lukien luontodirektiivin liitteen IV laji Ruijanesikko, keskittyvät rantavyöhykkeelle. Kaavaselostuksessa on todettu, että hankkeeseen liittyvät toiminnot on EN 1 -alueen sisällä mahdollista suunnitella keskitettäväksi alueen keskiosiin. Rantaan sijoitettavien jäähdytysveden otto- ja purkurakenteiden sekä satamalaiturin huolellisella sijoittelulla on mahdollista säästää luonnonarvoja sekä lieventää luontokohteisiin kohdistuvia vaikutuksia.

Ympäristöministeriö toteaa, että kaavassa EN-1 -alueeseen liittyy suunnittelumääräys, jonka alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ehkäistä merkittävät ympäristöhäiriöt teknisin ratkaisuin ja riittävin suoja-aluein. Ympäristöministeriö on Lapin liiton suostumuksella tehnyt edellä mainittuun suunnittelumääräykseen vähäisen muutoksen, jossa määräyksen sisältöä on täsmennetty. Muutetun määräyksen mukaan alue on tarkoitettu toteuttavaksi asemakaavaan perustuen. Alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ehkäistä merkittävät ympäristöhäiriöt teknisin ratkaisuin ja riittävin suoja-aluein. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon rantavyöhykkeen luonnonarvot ja LSL 49 § 1 mom. mukaisesti alueella olevat luontodirektiivin liitteen IV (b) lajit, joiden heikentäminen tai hävittäminen ei saa tapahtua ilman LSL 49 § 3 mom. mukaista menettelyä.

Ympäristöministeriö katsoo, että kaava perustuu luontoarvojen mukaan lukien linnustoon liittyvät vaikutukset maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin. Kun otetaan huomioon, että alueen toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaisempaa suunnittelua sekä se, että vaikutusarvioinneissa esiin tulleet haitallisten vaikutusten lieventämistoimet ja mahdolliset direktiivilajeihin kohdistuvat vaikutukset tulevat ratkaistavaksi jatko-suunnittelussa ja lupamenettelyissä, kaava täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaiset luonnonarvojen vaalimista koskevat sisältövaatimukset. Kaavan hyväksymiselle ei ole ollut myöskään luonnonsuojelulaista johtuvaa estettä.

Lentoliikenne ja ydinvoimalan turvallisuus

Valittajan mukaan yleistä lentoreittiä eikä ydinvoimalan turvallisuusuhkaa ole kaavassa juurikaan selvitetty.

Ydinvoimalaitoksen turvallisuudesta ympäristöministeriö toteaa, että Kemi-Tornion lentokenttä ei sisälly kaava-alueeseen. Ydinvoimalaitoksen vaikutusta lentoliikenteelle on tutkittu maakuntakaavan yhteydessä ja säteilyturvakeskus on arvioinut ydinvoimalaitoksen sijoituspaikan turvallisuutta alustavassa turvallisuusarviossa. Säteilyturvakeskuksen näkemyksen mukaan lentoliikenne ei ole esteenä ydinvoimalaitoksen rakentamiselle. Ympäristöministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa suunnitteluprosesseissa ei ratkaista lentoliikenteen johtamista tai valvontaa koskevia kysymyksiä, eikä mahdollisen lentokieltoalueen tarvetta.

Ydinvoimalaitoksen välttämättömyys ja sijoituspaikka

Valituksessa on kyseenalaistettu ydinvoimalaitoksen välttämättömyys ja katsottu, että ydinvoimalaitos tulisi sijoittaa Simon sijasta toiseen paikkaan, joka paremmin täyttää muun ohella valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Ympäristöministeriö toteaa, että ympäristöministeriön toimivaltaan ei kuulu maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten tarkoituksenmukaisuuden tutkiminen, vaan maakuntakaavan vahvistamisen yhteydessä tutkitaan ainoastaan tehdyn ratkaisun lainmukaisuus. Maakuntakaavan hyväksymisellä tai ympäristöministeriön maakuntakaavaa koskevalla vahvistamispäätöksellä ei sellaisenaan ratkaista sitä, että alueelle sijoittuisi ydinvoimalaitos. Toimivalta ydinvoimalaitoksen rakentamisesta ja sijoittamisesta päättämiseen kuuluu

valtioneuvostolle. Sillä seikalla, että jotakin muuta paikkaa ydinvoimalan sijoittamiseen voidaan pitää tarkoituksenmukaisempana, ei ole merkitystä maakuntakaavan lainmukaisuutta arvioitaessa.

Virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyys

Valituksessa on katsottu, että ydinvoimalan vaikutukset alueen virkistyskäytölle on ohitettu kevyesti, eikä kaavassa ole käsitelty virkistyskäytöstä poistuvien alueiden korvaamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 § 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota muun ohella virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen.

Ympäristöministeriö toteaa, että vaihemaakuntakaavan suunnittelualue Simon Karsikkoniemessä on maakuntakaavana voimassa olevassa, 25.2.2003 vahvistetussa Länsi-Lapin seutukaavassa osoitettu suurelta osin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi M. Karsikkoniemen keskialueelle on osoitettu teollisuustoimintojen aluevaraus T, joka on laajuudeltaan 1,4 neliökilometriä. Karsikkoniemessä sijaitsee myös kalasatama, joka on osoitettu satama-alueen kohdemerkinnällä LV. Karsikon itäiseen osaan on osoitettu Leuannokan oma-asutuksen aluevaraus RA. Lisäksi Simon Maksniemen sekä Kemin Hepolan ja Rytikarin asuinalueet on osoitettu kaavassa taajamatoimintojen alueeksi A.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei Karsikkoniemellä ole maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä virkistysalueita, eikä sitä ole sellaiseen käyttöön osoitettu maakuntakaavana voimassa olevassa Länsi-Lapin seutukaavassakaan. Näin ollen kaavan ei voida katsoa olevan valituksessa esitetyillä perusteilla maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n tai valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen.

2) Yhdistys B

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Selvitysten riittävyys

Valituksessa on katsottu, ettei kaava perustu riittäviin selvityksiin, kun ydinjätehuolto on selvittämättä. Valituksessa on katsottu, että kaavassa olisi tullut selvittää hankkeen soveltuvuutta suunnitellulle alueelle, muun muassa voimajohtokäytävien ympäristövaikutusten ja arkeologisten inventointien osalta sekä tarvittavien uusien liikenneväylien, kuten teiden, satamaväylien ja moottorikelkkareittien siirtämisen sijoittumista suhteessa merkittäviin luonnon- ja muinaisjäännösesiintymiin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.

Ympäristöministeriö toteaa, että selvitysten riittävyttä arvioitaessa on otettava huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Maakuntakaavassa ei ole käsitelty korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitukseen liittyviä kysymyksiä. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tai maankäyttö- ja rakennuslaki eivät myöskään edellytä, että ydinvoimalan alueidenkäyttöä edellytyksiä ratkaistaessa tulisi tutkia myös ydinjätteen loppusijoitusta. Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavalla ei ole ratkaistu ydinjätteen loppusijoitukseen liittyviä

kysymyksiä, vaan ne tulevat ratkaistavaksi ydinenergialain mukaisesti hankkeen jatko-suunnittelun yhteydessä.

Ympäristöministeriö toteaa, että Karsikkoniemeen on laadittu arkeologinen inventointi. Museovirasto on kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa katsonut kaavan vaikutusten arvioinnista käyvän riittävällä tavalla ilmi ne toimet ja selvitykset, joita Museovirasto on edellyttänyt maakuntakaavan mahdollistaman hankkeen toteuttamiselta. Suunnitelluilla väylä- ja rantarakentamisalueilta ei ole löytynyt muinaismuistolain tarkoittamia kohteita.

Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavassa osoitettu moottorikelkkareitti ei ole uusi linjaus, sillä se on osoitettu jo lainvoimaisessa Karsikkoniemen yleiskaavassa. Maakuntakaavalla ei ole osoitettu voimajohdon yksityiskohtaista sijoittumista vaan ohjeellinen päävoimalinja nykyisille voimajohtolinjoille. Ydinvoimalaitoksen edellyttämät 110 kV:n ja 400 kV:n voimajohdot on tarkoitettu sijoitettavaksi olevaan johtokäytävään. Voimajohtojen rakentaminen edellyttää sähkömarkkinalain ja ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaisia lupa- ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyjä. Samoin myös liikenneväyliin mahdollisesti kohdistuvat merkittävät parantamis- ja rakentamistoimet edellyttävät maakuntakaavaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Kun otetaan huomioon, että uusien johtokäytävien ja liikenneväylien yksityiskohtainen sijainti ja vaikutukset ympäristöön tutkitaan tarkemmin alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kaava perustuu maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla riittäviin selvityksiin.

Ympäristöperusoikeus

Valituksessa on katsottu, että hyväksyessään kaavan Lapin liitto on rikkonut myös ympäristöperusoikeutta, sillä ydinjätteillä on vaikutusta tulevien sukupolvien oikeuteen elää terveellisessä elinympäristössä.

Ympäristöperusoikeutta koskevan valitusperusteen osalta ympäristöministeriö viittaa valituksessa 1 lausuttuun.

Vaihtoehdot sähkön tarpeen tyydyttämiseksi

Valituksessa on katsottu, että kaavassa olisi tullut selvittää vaihtoehdot ydinvoimalle sähkön tarpeen tyydyttämiseksi ja, että uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan sähkön ja muun energian tuotantoon ja energiatehokkuuteen panostamalla täytettäisiin valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet paremmin kuin ydinvoimalla.

Ympäristöministeriö toteaa, että valituksenalainen maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 27 § 2 momentin tarkoittama vaihemaakuntakaava, joka on laadittu ydinvoimalaitoksen ja siihen liittyvien liikenne- ja voimajohtolinjausten alueidenkäytöllisten edellytysten tutkimiseksi. Lapin liitto on toimivaltansa perusteella päättänyt laadittavan kaavan tarkoituksesta, eikä kaavassa tutkittavien aluevarausten tarkoituksenmukaisuuden arviointi kuulu ympäristöministeriön toimivaltaan. Ympäristöministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain nojalla laadittu maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa prosesseissa ei ratkaista eri tavoin tuotettujen energialajien paremmuutta, eikä energian kulutukseen taikka sähkömarkkinoihin liittyviä kysymyksiä. Ydinvoimalaitoksen sijoittamista koskevan maakuntakaavan laatiminen ja hyväksyminen eivät ole esteen sille, ettei Lapissa voitaisi tutkia alueidenkäytöllisiä edellytyksiä myös uusiutuviin energialähteisiin perustuvalla sähköntuotannolle.

Luonnonarvot ja pohjavesi

Luonnonarvoihin ja pohjaveteen liittyvien valitusperusteiden osalta ympäristöministeriö viittaa edellä valituksesta 1 lausuttuun.

YVA-selostuksen riittävyys

Valituksessa on vaadittu, että YVA-selostusta olisi tullut täydentää ja täydennysten riittävyttä arvioida seuraavien seikkojen osalta ennen kaavan hyväksymistä: ydinjätehuollon ympäristövaikutukset ja riskit, ydinvoimalaitoshankkeesta ja voimalaitoksen käytöstä johtuvat välilliset päästöt ja riskit, edellytykset väestön turvaamiseksi ydinvoimalan poikkeustilanteissa, suhteellisen todennäköiset ympäristövaikutuksiltaan vakavat poikkeustilanteet, vähäisempi sähkön tarve osana ydinvoimalaitoshankkeen toteuttamatta jättämistä, lauhdevesien ja jätevesien vaikutukset, karsikon alueen merkitys lintujen syysmuutossa ja ydinvoimalahankkeen vaikutus siihen, karsikkoniemen ja sen luonnon monimuotoisuuden maakunnallinen merkitys.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei YVA-selostus voi itsenäisenä muutoksenhaunkohteena. YVA-menettelyssä ja sen jälkeisissä lisäselvityksissä on tutkittu edellä vaadittuja seikkoja. Lapin ympäristökeskus on yhteysviranomaisena antamissaan lausunnoissa katsonut, että kokonaisuutena tarkastellen YVA-selostus ja tehdyt lisäselvitykset antavat päätöksentekoa varten riittävät tiedot hankkeen ympäristövaikutuksista. Ympäristöministeriö toteaa lisäksi, että Säteilyturvakeskus on ydinturvallisuudesta vastaavana viranomaisena PAP-hakemuksen johdosta antamassaan alustavassa turvallisuusarviossa arvioinut Karsikkoniemen soveltuvan ydinvoimalaitospaikaksi.

3) Henkilöt C ja D

Tutkimatta jätetyt valitusperusteet

Ympäristöministeriö jättää valituksen siltä osin tutkimatta, kun valituksessa on esitetty valitusperusteita koskien maakuntakaavan ohjausvaikutusta yleis- ja asemakaavoissa.

Perustelut

Ympäristöministeriö toteaa, että laadittavana olevien yleis- ja asemakaavojen lainmukaisuuden arviointi tapahtuu mahdollisessa muutoksenhaussa sen jälkeen, kun kunta on hyväksynyt kaavan.

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Lapin liiton energian tuotannon tavoitteet

Valituksessa on katsottu, ettei ydinvoimalan rakentaminen sovi Lapin liiton maakuntaohjelmassa energian tuotannon tavoitteeksi asetettuun ympäristöystävällisten ja uusiutuvien energiatuotantomuotojen käyttöön ottoon. Ympäristöministeriö toteaa, ettei maakuntaohjelmalla ole maankäyttö- ja rakennuslain mukaan laadittavien maakuntakaavojen sisältöä sitovaa vaikutusta.

Fennovoiman omistussuhteet

Valituksessa on Fennovoima Oy:n omistussuhteisiin viitaten esitetty näkemyksiä yhtiön suomalaisena pysymisestä ja siitä, että saksalaisen osaomistuksen seurauksena Suomeen tuotaisiin ydinjätteitä Saksasta. Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavaa koskevassa päätöksessä ei ole otettu kantaa ydinvoiman tuottajaan eikä ratkaistu ydinjätteiden maahantuontiin liittyviä kysymyksiä.

Työllisyysvaikutukset ja aluetalous

Valituksessa on katsottu, että työllisyys- ja aluetalouteen liittyvät luvut ovat epärealistisia, sillä suurin osa rakennusaikaisesta työvoimasta on ulkomaalaisia ja vain pieni osa suomalaisista saatikka lähialueen työvoimasta työllistyisi hankkeesta. Ympäristöministeriö toteaa, että työllisyyteen ja aluetalouteen liittyvät vaikutukset on tutkittu YVA-menettelyn yhteydessä ja yhteysviranomaisen YVA:sta antamassa lausunnossa vaikutusarvioinnit on todettu riittäviksi ja asianmukaisiksi.

Rajoitukset laitosalueella ja ydinvoimalaitoksen lähialueella

Valituksessa on vaadittu kaavaselostuksen täydentämistä mm. YVL-ohjeen osalta. Ympäristöministeriö toteaa, että kaavaselostus pohjana arvioitaessa täyttääkö kaava maankäyttö- ja rakennuslain asettamat vaatimukset, mutta se ei voi olla yksin muutoksenhaun kohteena.

Valituksessa on katsottu, että Ajoksen asuinalueen tulisi kuulua suojavyöhykkeeseen, ja että ydinenergialain nojalla annetuissa YVL-ohjeissa on todettu, että suojavyöhykkeellä saisi asua enintään 200 henkilöä. Ympäristöministeriö toteaa, että Säteilyturvakeskus on todennut YVL-ohjeen olevan vanhentunut, eikä sitä ole laadittu ajatellen uusia laitospaikkoja. Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavassa energiahuollon alueen ympärille osoitettu suojavyöhyke sv perustuu Säteilyturvakeskuksen kanssa käytyihin neuvotteluihin. Silmä seikalla, että suojavyöhyke olisi mahdollista osoittaa myös kaavassa esitetystä poikkeavalla tavalla, ei ole merkitystä suojavyöhykkeen lainmukaisuutta arvioitaessa.

Valituksessa on katsottu, ettei YVA-selostuksessa tai PAP-hakemuksessa ole arvioitu pelastusvalmiuden ylläpidon kustannuksia. Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavassa ei ole ratkaistu pelastuslain (468/2003) mukaisia pelastusjärjestelyjä, eikä näin ollen niihin liittyviä kustannuksia ole ollut tarvetta arvioida. Pelastusjärjestelyt ja niihin liittyvät kustannukset määrittävät pelastuslain mukaisessa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Maakuntakaava voimaan tulon kieltämistä koskeva vaatimus

Valituksessa on vaadittu, että ympäristöministeriö pitäisi kieltää maakuntakaavan voimaantulo ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Ympäristöministeriö toteaa, että ympäristöministeriöllä on maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n perusteella toimivalta määrätä maakuntakaava tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Maakunnan liiton kaavan hyväksymistä koskeva päätöksen voimaan tulo ennen kuin se on saanut lainvoiman edellyttää ympäristöministeriön määräystä.

4) Henkilö E

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Ympäristövaikutusten selvityksen puutteellisuudet

Valituksessa on katsottu, että kaavassa olisi tullut selvittää hankkeen soveltuvuutta suunnitellulle alueelle, mm. voimajohtokäytävien ympäristövaikutusten ja arkeologisten inventointien osalta sekä tarvittavien uusien liikenneväylien (tiet, satamaväylä ja moottorikelkkareittien siirtäminen) sijainti suhteessa merkittäviin luonnon- ja muinaisjäännösesiintymiin.

Ympäristöministeriö viittaa näiden valitusperusteiden osalta edellä valituksessa 2 lausuttuun.

Karsikkoniemi ei ole sopiva paikka ydinvoimalaitokselle

Ympäristöministeriö viittaa luonnon- ja kulttuuriperinnön vaalimista, ja sijoituspaikkaa koskevien valitusperusteiden osalta edellä valituksessa 1 lausumaansa. Lisäksi valituksessa on katsottu, että jäähdytysveden otto aiheuttaa vähitellen vedenalaisten hiekkasärkkämuodostumien menettämisen Karsikkoniemen itärannalla. Valittaja on myös esittänyt, että kaavassa olisi aluevaraus merivedon ottoon ja johtamiseen liittyville toiminoille.

Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jossa ei ole ratkaistu eikä myöskään osoitettu jäähdytysveden ottopaikkoja. Jäähdytysveden ottoa varten tarvittavien paikkojen sijainti sekä toteuttamiseen liittyvät ruoppaukset ratkaistaan yksityiskohtaisemman suunnittelun ja lupamenettelyjen jälkeen.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisuus

Valituksessa esitettyihin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin liittyvien valitusperusteiden osalta ympäristöministeriö viittaa edellä valituksessa 1 lausumaansa.

Vaihtoehdot sähkön tarpeen tyydyttämiseksi

Valituksessa on katsottu, että kaavassa olisi tullut selvittää vaihtoehdot ydinvoimalle sähkön tarpeen tyydyttämiseksi ja, että uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan sähkön ja muun energian tuotantoon ja energiatehokkuuteen panostamalla täytettäisiin valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet paremmin kuin ydinvoimalla.

Ympäristöministeriö viittaa näiden valitusperusteiden osalta edellä valituksessa 2 lausuttuun.

Ydinvoimalaitoksen välttämättömyys ja sijoituspaikka

Ydinvoimalaitoksen välttämättömyyttä ja sijoituspaikkaa koskevien valitusperusteiden osalta ympäristöministeriö viittaa edellä valituksessa 1 lausuttuun.

Maakuntakaava voimaan tulon kieltämistä koskeva vaatimus

Maakuntakaavan voimaan tuloa koskevan vaatimuksen osalta ympäristöministeriö viittaa edellä valituksessa 3 lausuttuun.

Vähäinen muutos

Ympäristöministeriö tekee Lapin liiton suostumuksella maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin mukaisen vähäisen muutoksen EN-1 aluetta koskevaan suunnitelmääräykseen. Määräys on muutettu seuraavan muotoon:

Alue on tarkoitettu toteuttavaksi asemakaavaan perustuen. Alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ehkäistä merkittävät ympäristöhäiriöt teknisin ratkaisuin ja riittävin suoja-aluein. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon rantavyöhykkeen luonnonarvot ja LSL 49 § 1 mom. mukaisesti alueella olevat luontodirektiivin liitteen IV (b) lajit, joiden heikentäminen tai hävittäminen ei saa tapahtua ilman LSL 49 § 3 mom. mukaista menettelyä.

Vähäinen muutos on merkitty kaavakartalle punaisella.

Maakuntakaavan vahvistaminen

Ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaava täyttää sille maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetetut sisältövaatimukset. Koska vahvistamiselle ei ole myöskään maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 3 momentista johtuvaa estettä, ympäristöministeriö vahvistaa maakuntakaavan.

Maakuntakaavan voimaantulo

Ympäristöministeriö määrää maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n perusteella maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Jatkotoimenpiteet

Lapin liiton on maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaisesti kuulutettava maakuntakaavan voimaantulosta.

Lapin liiton tulee lisäksi lähettää maakuntakaava tiedoksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n mukaisille viranomaisille otettavaksi huomioon suunnittelussa, päätöksenteossa sekä alueiden käyttöä koskeviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä.

Oikeusvaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Sovelletut oikeushjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 4 § 3 mom., 9 §, 17 §, 24 § 2 mom., 25 §, 27 §, 28 §, 29 §, 30 § 1 mom., 31 §, 33 §, 188 § 5 mom. ja 201 §

Maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999) 1 §, 10 §, 93 § ja 95 §

Ympäristöministeriön asetus (31.3.2000) maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä

Hallintolainkäyttölaki (586/1996) 27 §

Kuntalaki (365/1995) 90 § ja 92 §

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 65 § ja 66 §

Perustuslaki (731/1999) 20 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Ympäristöministeriön asetus ympäristöministeriön maksullisista suoritteista (1205/2006) 3 §.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asuntonministeri

Jan Vapaavuori

Ylitarkastaja

Susanna Wähä

LIITTEET Valitusosoitus
Oikaisuvaatimusohje

MAKSU JA JAKELU**Päätös, maksutta**

Lapin liitto, PL 8056, 96101 Rovaniemi

Päätös saantitodistuksella, maksu 175 euroa (laskutetaan erikseen)

- 1) Yhdistys B
- 2) Yhdistys A
- 3) Henkilöt C ja D
- 4) Henkilö E

Tiedoksi

Oikeusministeriö
Sisäasiainministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriö
Opetusministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Ympäristöministeriön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Siltä osin, kun ympäristöministeriö on jättänyt maakuntakaavan vahvistamatta, muulla kuin maakunnan liitolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta (maankäyttö- ja rakennuslain 191 § 3 momentti). Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen antopäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Valituksen tulee olla perillä virka-aikana eli viimeistään klo 16.15. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteella muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- ympäristöministeriön päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiamiehen valtakirja, mikäli valituksen on laatinut valittajan valtuuttama asiamies
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, toimittaa lähetin välityksellä tai sähköpostilla. Valituskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakijalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 223 euroa (VNA 924/2008). Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Unioninkatu 16, 00130 Helsinki
puhelinvaihe: 010 36 40200
telekopio: 010 36 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Jos maksuvelvollinen katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, hän voi vaatia siihen oikaisua ympäristöministeriöltä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristöministeriölle (6) kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite
- vaatimus maksun muuttamiseksi
- oikaisuvaatimuksen perustelut

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän tai oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Ympäristöministeriö

postiosoite:	PL 35, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamon käyntiosoite:	Fabianinkatu 6 A, Helsinki
puhelinvaihe:	020 610 100
telekopio:	(09) 1603 9320
sähköpostiosoite:	kirjaamo.ym@ymparisto.fi